

Lovforslag nr. L 183. Fremsat den 17. marts 2004 af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen)

Forslag

til

Lov om næringsbrev til fødevarerbutikker

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven finder anvendelse ved selvstændig erhvervsvirksomhed med detailsalg af fødevarer.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på

- 1) virksomheder, der ikke er afgifts- og registreringspligtige efter merværdiafgiftsloven (momsloven),
- 2) offentlige institutioner, samt
- 3) forretningssteder, hvortil der er udstedt næringsbrev i henhold til lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

Stk. 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte regler om, at visse former for virksomhed ikke er omfattet af loven.

Register

§ 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fører et offentligt tilgængeligt register, der indeholder oplysning om personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der har et næringsbrev, jf. § 3.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om registrets førelse, om indberetning hertil samt om vedligeholdelse heraf. Det kan herunder fastsættes, at indberetning skal ske elektronisk.

Stk. 3. Udstedelse af et næringsbrev sker ved optagelse i det i stk. 1 nævnte register.

Pligt til næringsbrev

§ 3. Enhver, der driver erhverv, som nævnt i § 1, stk. 1, skal til hvert forretningssted have et næringsbrev.

Stk. 2. I interessentskaber og i kommanditselskaber skal alle fuldt ansvarlige deltagere have et næringsbrev.

Stk. 3. Erhvervsvirksomhed, som er omfattet af § 1, stk. 1, må ikke påbegyndes, før næringsbrev er erhvervet.

Ret til næringsbrev

§ 4. Ret til næringsbrev har enhver person, der ved en prøve har godtgjort at have fornødent kendskab til reglerne vedrørende skat og afgifter, fødevarer og arbejdsmiljøforhold.

Stk. 2. Selskaber m.v. har ret til næringsbrev, når et medlem af ledelsen har bestået den i stk. 1 nævnte prøve, eller når et medlem af ledelsen har gennemført en erhvervsuddannelse, der er omfattet af § 5, stk. 2.

Stk. 3. Afgørelser efter stk. 1 og 2 kan indbringes for Erhvervsankenævnet senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Prøve til næringsbrev

§ 5. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte de nærmere regler for aflæggelse af den i § 4, stk. 1, nævnte prøve.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om, at personer, der gennem deres erhvervsuddannelse har opnået fornødent kendskab til reglerne, ikke skal bestå den nævnte prøve som betingelse for at få næringsbrev.

Betaling

§ 6. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte regler om betaling for aflæggelse af den i § 4, stk. 1, nævnte prøve.

Stk. 2. Der skal for hvert forretningssted betales 500 kr. årligt for at være optaget i det i § 2 omhandlede register. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om opkrævningen af betalingen, herunder hvilken periode den skal dække.

Stk. 3. Næringsbrevindehavere, der i medfør af § 8 er undtaget fra indberetning til det i § 7 omhandlede register, er fritaget for den årlige betaling, hvis de ikke inden for det seneste år er straffet for nogen af de i § 8, stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte overtrædelser.

Hvis næringsbrevindehaveren er straffet for nogen af de § 8, stk. 1, nr. 3, nævnte overtrædelser, jf. § 8, stk. 2, vil næringsbrevindehaveren alene skulle betale for det eller de forretningssteder, som straffen relaterer sig til.

Register over væsentlige overtrædelser af forskellige love m.m.

§ 7. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fører et elektronisk register over væsentlige overtrædelser af lovgivningen vedrørende skat og afgifter, fødevarer, arbejdsmiljøforhold og brandsikkerhed, som en næringsbrevindehaver er straffet for, jf. dog § 8. Registret er ikke offentligt tilgængeligt.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte hvilke former for overtrædelser af den omhandlede lovgivning, der må anses som væsentlige.

Stk. 3. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fører et register over personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der er frakendt retten efter § 11, stk. 1 eller 2. Registret er ikke offentligt tilgængeligt.

Undtagne virksomheder

§ 8. Virksomheder, der opfylder følgende kriterier, er undtaget fra indberetning til det i § 7 omhandlede register:

- 1) virksomheden skal inden for det seneste år have aflagt årsrapport i henhold til lov om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven), som skal være revideret af en statsautoriseret eller registreret revisor,

- 2) virksomheden må ikke inden for det seneste år i forbindelse med virksomhed, som er omfattet af § 1, stk. 1, være straffet for væsentlig overtrædelse af skatte- eller afgiftslovgivningen, og
- 3) virksomheden må ikke inden for det seneste år i forbindelse med virksomhed, som er omfattet af § 1, stk. 1, være straffet for mere end én væsentlig overtrædelse af fødevarerlov- og afgiftslovgivningen, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. En virksomhed med flere tilsynsenheder kan inden for det seneste år være straffet gennemsnitlig én gang pr. tilsynsenhed og stadig opfylde kriteriet i stk. 1, nr. 3. Virksomheden opfylder dog ikke kriteriet, hvis mere end 3 af overtrædelserne, som virksomheden er straffet for, inden for det seneste år relaterer sig til samme tilsynsenhed.

Stk. 3. Erklæring, der bekræfter, at kriterierne i stk. 1 er opfyldt, skal afgives af en statsautoriseret revisor, en registreret revisor eller en advokat én gang årligt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Styrelsen kan fastsætte nærmere regler om erklæringens indhold og form, herunder frister for indsendelse, samt at erklæringen skal indsendes elektronisk ved benyttelse af digital eller tilsvarende elektronisk signatur.

Indberetning

§ 9. Indberetning til det i § 7 omhandlede register kan alene foretages af de myndigheder, der administrerer den i § 7 nævnte lovgivning. De indberettende myndigheder samt anklagemyndigheden har adgang til registrets oplysninger.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte de nærmere regler om indberetning og udlevering af oplysninger samt om den periode, indberetninger skal forblive i registret.

Bortfald af næringsbrev

§ 10. Retten til at udøve virksomhed i henhold til denne lov bortfalder, hvis

- 1) næringsbrevindehaveren dør, jf. dog stk. 2,
- 2) næringsbrevindehaveren ikke længere opfylder betingelserne i § 4, stk. 2, jf. dog § 10, stk. 3, eller
- 3) næringsbrevindehaveren ikke betaler den i henhold til § 6, stk. 2, fastsatte årlige betaling, jf. dog stk. 4.

Stk. 2. Efter anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, kan et dødsbo eller en ægtefælle,

der sidder i uskiftet bo, uden næringsbrev fortsætte afdødes virksomhed med henblik på afvikling, afhændelse eller lignende. Adgangen hertil gælder kun indtil et år efter dødsfaldet. I særlige tilfælde kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen forlænge fristen.

Stk. 3. Et selskab m.v. (juridiske personer) vil kunne fortsætte virksomheden uden næringsbrev i en periode på 6 måneder fra bortfaldsdatoen.

Stk. 4. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om frister for indbetaling, rykkerskrivelser m.v. og gebyr ved for sen betaling. Styrelsen kan endvidere fastsætte regler om, at næringsbreve, der ikke benyttes, kan stilles i bero, herunder at der kan ske genoptagelse i registret uden aflæggelse af den i § 4, stk. 1, nævnte prøve. Styrelsen kan fastsætte regler om, at der på tidspunktet for genoptagelsen i registret for selskaber m.v. (juridiske personer) skal være et medlem af ledelsen, der har bestået prøven.

Frakendelse af næringsbrev

§ 11. Retten til at udøve virksomhed i henhold til denne lov kan frakendes en person eller et selskab m.v. (juridiske personer) ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder væsentligt har overtrådt lovgivningen vedrørende skat og afgifter, fødevarer, arbejdsmiljøforhold eller brandsikkerhed. Frakendelse efter 1. pkt. kan begrænses til et enkelt forretningssted.

Stk. 2. Efter samme regel kan der ske frakendelse af retten til at være stifter af, direktør for eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab, en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond, der driver virksomhed omfattet af denne lov.

Stk. 3. Frakendelse sker på tid fra 1–5 år, regnet fra endelig dom.

Stk. 4. Retten kan under behandlingen af de i stk. 1 og 2 nævnte sager ved kendelse udelukke personen eller selskabet fra at udøve virksomheden, indtil sagen er endeligt afgjort. Det kan ved

dommen i sagen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

Straf m.v.

§ 12. Den, der driver virksomhed, som er omfattet af § 1, stk. 1, uden at have erhvervet næringsbrev efter § 3, eller som driver denne virksomhed efter at retten hertil er bortfaldet efter § 10, eller som driver denne virksomhed efter at være frakendt retten hertil efter § 11, straffes med bøde.

Stk. 2. Under skærpende omstændigheder eller i gentagelsestilfælde kan straffen efter stk. 1 stige til fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 3. I forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

Stk. 4. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ikrafttrædelsesbestemmelser mv.

§ 13. Loven træder i kraft den 1. juli 2005.

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren kan dog bestemme, at dele af loven træder i kraft på et tidligere tidspunkt.

Stk. 3. Personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der ved lovens ikrafttræden driver erhverv, som er omfattet af lovens § 1, skal ikke opfylde kravet om prøve i § 4. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om erhvervelse af næringsbrev.

Stk. 4. Personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der ved lovens ikrafttræden driver erhverv, som er omfattet af lovens § 1, skal for hvert forretningssted betale 500 kr. for optagelse i det i § 2 omhandlede register.

Stk. 5. Økonomi- og erhvervsministeren fremsætter forslag om revision af loven i folketingsåret 2008-09.

§ 14. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1.1. Formålet med lovforslaget

Der har i de senere år været stigende fokus på, at der i visse dele af detailhandelen med fødevarer og restaurationsbranchen sker systematiske overtrædelser af lovgivningen vedrørende skat og afgifter, fødevarer, arbejdsmiljøforhold, brandsikkerhed og restaurationsdrift. Selvom de myndigheder, der administrerer de nævnte særlovgivninger, hver på deres område har gjort og fortsat gør en indsats for at komme misbrug til livs, har et flertal af Folketingets partier pålagt regeringen at fremlægge et forslag til indførelse af næringsbrev til etablering og drift af fødevarerforretning og virksomhed omfattet af restaurationsloven samt om inddragelse af næringsbrev, såfremt der konstateres væsentlige overtrædelser af gældende lovgivning, jf. nærmere nedenfor under 1.2.

Virksomhederne skal kunne konkurrere på lige vilkår med respekt for overholdelse af regler og lovgivning inden for f.eks. fødevarer og skat og afgifter. Det er både konkurrenceforvridende og krænkende for retsbevidstheden, når virksomheder systematisk kan overtræde gældende lovgivning, uden at det medfører sanktioner, der står i forhold til overtrædelserne.

Der er derfor behov for et samlet initiativ, der i samspil med den allerede gældende lovgivning gør det muligt at sætte mere effektivt ind over for gentagne overtrædelser af de love, der er af betydning for drift af fødevarerbutikker og restaurationer. Nærværende forslag til lov om næringsbrev til fødevarerbutikker skal i overensstemmelse hermed ses i sammenhæng med det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

Lovforslagets ordning med et næringsbrev til fødevareraktiviteter har to overordnede mål. Det ene er at sikre, at udøvere af erhvervet har det fornødne kendskab til de regelsæt, der regulerer branchen. Dette sikres via et tilbud om et kort uddannelsesprogram samt om et krav om beståelse af en prøve. Det andet giver mulighed for, at systematisk overtrædelse af forskellige af de nævnte særlovgivninger ikke alene kan

sanktioneres hver for sig efter de respektive særlovgivninger, men tillige vil kunne medføre en samlet sanktion i henhold til lovforslaget. Dette sikres ved, at domstolene kan frakende en fysisk eller juridisk person retten til at udøve den omhandlede virksomhed.

Efter den gældende lovgivning har de myndigheder, der administrerer de nævnte særlovgivninger, hver for sig på deres område mulighed for at informere om deres lovgivning, at føre kontrol med at lovgivningen overholdes samt at sanktionere eventuelle overtrædelser heraf. Nærværende lovforslag samt lovforslaget til ændring af restaurationsloven, ændrer ikke ved dette forhold. Myndighedernes kontrolindsats forudsættes at fortsætte som hidtil, idet der ikke med lovforslagene sker nogen indskrænkning af myndighedernes mulighed for at sanktionere overtrædelser af særlovgivning ved bl.a. påbud, forbud og fratagelse af godkendelse. Lovforslagene er et supplement til den allerede bestående lovgivning, idet det er hensigten, at der med de to lovforslag skal ske en samordning mellem de omhandlede lovgivninger. Med lovforslagene bindes overtrædelser af de forskellige særlovgivninger sammen og kan udløse en fælles sanktion i form af frakendelse af retten til at udøve virksomhed inden for de to brancher. Der opnås således en helhedsorienteret og tværgående sanktionsmulighed.

I overensstemmelse hermed foreslås det, at gentagne, væsentlige overtrædelser af de nævnte særlovgivninger – hvad enten der er tale om flere overtrædelser af en enkelt eller af forskellige af de nævnte lovgivninger – medfører, at den ansvarlige, dvs. indehaveren af næringsbrevet, kan frakendes retten til at udøve den omhandlede virksomhed. Nærværende lovforslag er således en overbygning på de allerede eksisterende særlove, der regulerer detailhandel med fødevarer, og med forslaget gives der mulighed for at sanktionere systematiske overtrædelser af forskellige, relevante særlovgivninger hårdere og mere effektivt.

Sanktionering i form af indskrænkning af retten til at drive erhverv skal naturligvis håndteres med stor varsomhed, idet der er tale om indgreb over for en af de mest fundamentale og grundlæggende rettigheder.

Ved vurderingen af, om der i en sag skal ske frakendelse af retten til at drive erhverv med fødevarer, skal det derfor nøje overvejes, om overtrædelserne er af en karakter, der kan begrunde, at en person eller et selskab frakendes retten til generelt at drive fødevarer-virksomhed, eller om frakendelsen alene skal vedrøre et konkret forretningssted. Denne vurdering er det i overensstemmelse med almindelige strafferetlige principper overladt til domstolene at foretage.

Ordningen sigter på at ramme de virksomheder, der systematisk omgår reglerne. Det er regeringens holdning, at fødevarerikkerheden skal være høj, og at snyd med moms- og skatteregler mv. skal bekæmpes. Snyd med reglerne medfører ulige konkurrence, og regeringens holdning er, at konkurrence skal ske på lige og fair vilkår. Det er dog samtidig regeringens opfattelse, at de fleste fødevarer-virksomheder lever op til lovgivningens krav. Der må derfor ikke pålægges erhvervslivet administrative byrder, som ikke står i forhold til det mål, der ønskes opnået. Lovforslaget giver derfor mulighed for, at virksomheder, der selv gør en indsats for at efterleve reglerne, undtages i et vist omfang fra ordningen – så længe virksomhederne forbliver lovlydige. Undtagne virksomheder, der er helt »pletfri«, slipper tillige helt for betaling af det årlige gebyr.

Samtidig er det regeringens hensigt, at der skal være tale om en så smidig og lidt administrativ bebyrdende ordning som muligt. Lovforslaget lægger derfor op til, at der i videst mulig omfang benyttes digitale løsninger, der kræver et minimum af administration hos såvel erhvervslivet som myndighederne.

Med det forslag, regeringen fremsætter, indgår der derfor – i overensstemmelse med regeringens politik om »noget for noget« – en nøje afvejning af, hvor de største problemer i branchen synes at ligge, samt en hensyntagen til, at der ikke med lovforslaget skal opstilles unødige barrierer for erhvervslivet.

Næringsbrevet er ikke et traditionelt papirbaseret næringsbrev, men alene en optagelse i et offentligt register, der føres af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Næringsbrevet kan erhverves af enhver, der har bestået en nærmere fastlagt prøve, og som derigennem har demonstreret det fornødne kendskab til de regler, der gælder for fødevarerforretninger. Forinden en person indstiller sig til den nævnte prøve, vil der være mulighed for at gennemgå et kort uddannelsesprogram, der netop fokuserer på de krav, der stilles til drift af disse virksomhedstyper. Næringsbrevet vil således medvirke til at sikre, at indehaveren af næringsbrevet har det fornødne kendskab til de essentielle regler, der gælder for driften af virksomheden. Endvidere vil det skabe

større lighed i konkurrencemæssig henseende, idet systematiske overtrædelser af lovgivningen vedrørende hygiejne, afregning af moms, brandsikkerhed, arbejdsmiljø m.v. vil kunne sanktioneres, således at indehaveren vil kunne fratages muligheden for i en periode at drive denne form for virksomhed.

Næringsbrevet skal indehaves af alle virksomheder, der driver erhverv, som er omfattet af loven. I personligt drevne virksomheder skal næringsbrevet således indehaves af ejeren. I selskaber skal næringsbrev indehaves af den juridiske person. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne under 2.1.b. samt de specielle bemærkninger til § 4. For virksomheder, der eksisterer ved lovforslagets ikrafttræden, er der fastsat overgangsbestemmelser.

Når lovforslaget ikke – sådan som det synes forudsat i beretningen fra Fødevarerudvalget – instituerer en driftsansvarlig, evt. en bestyrer, for de enkelte butiksenheder, skyldes det, at denne i mange tilfælde ikke kan gøres selvstændig ansvarlig for overtrædelser af de omhandlede særlovgivninger. Ansvar vil påhvile indehaveren, dvs. ejeren eller selskabet. Forslaget afspejler de gældende ansvarsforhold og vil således ikke nødvendiggøre strukturelle ændringer i virksomhedernes interne organisation.

Udover at bidrage til butiksindehaveres kendskab til de regler, der regulerer deres virksomhed, forventes lovforslaget i kraft af dets sanktionsmuligheder ligeledes at have en ikke ubetydelig præventiv effekt.

1.2. Baggrund

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri afgav i april 2003 »Beretning over Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af erhvervskørekort (næringsbrev) til indehavere af fødevarer-virksomheder samt virksomheder omfattet af restaurationsloven«. Beretningen bygger på beslutningsforslagene B 74 og B 77, fremsat henholdsvis den 21. og 24. januar 2003.

Ordningen med et næringsbrev har ifølge beretningen til formål at sikre overholdelse af reglerne for fremstilling og forhandling af fødevarer, herunder hygiejnekravene, samt at skabe skrappe og mere effektive sanktionsmuligheder over for indehavere af virksomheder, der ikke overholder de gældende regler inden for eksempelvis fødevarerlovgivning, moms- og skattelovgivning, miljølovgivning, arbejdsmiljøregler, brandsikkerhed, restaurationsloven og arbejdsmarkedslovgivning. Ordningen vil ifølge beretningen betyde en større sikkerhed for forbrugerne, og den vil medvirke til at få skåret kraftigt i omfanget af den sorte økonomi (momssvindler, socialsvindler m.m.). Sam-

tidig vil ordningen betyde en opkvalificering af de mennesker, der arbejder i fødevarer virksomhederne.

Ved beretningen blev regeringen af et flertal i Folketinget pålagt at fremlægge forslag til indførelse af et næringsbrev til etablering og drift af fødevarerforretning og virksomhed omfattet af restaurationsloven samt om inddragelse af næringsbrev, såfremt der konstateres væsentlige overtrædelser af gældende lovgivning.

Af beretningen fremgår det, at flertallet lægger vægt på, at de berørte organisationer, som bl.a. har været i deputation i udvalget, inddrages i det videre arbejde med at udforme ordningen. I overensstemmelse hermed har der været afholdt en række møder med de berørte organisationer, som har haft lejlighed til at fremkomme med deres synspunkter. Lovforslaget bygger herpå.

1.3. Gældende ret

Der er tale om et nyt lovforslag, der skal supplere de særlovgivninger om skat og afgifter, fødevarer, arbejdsmiljøforhold og brandsikkerhed, som allerede er gældende. For så vidt angår restaurationsdrift henvises til det samtidigt fremsatte lovforslag til ændring af restaurationsloven.

Lovforslaget berører ikke de gældende regler. Forslaget skal derimod supplere dem, således at gentagne, væsentlige overtrædelser heraf – udover de sanktioner, der allerede efter den gældende lovgivning kan pålægges af de administrerende og kontrollerende særmyndigheder – skal kunne føre til, at den ansvarlige, dvs. indehaveren af et næringsbrev, kan fratages retten til at drive fødevarer virksomhed – enten helt eller for et forretningssted.

2.1. Lovforslagets indhold

Lovforslaget omfatter selvstændig erhvervs virksomhed med detailsalg af fødevarer. Engros- og producentledet indgår således ikke i lovforslaget, da virksomheder, der beskæftiger sig hermed, er underlagt anden kontrol, ligesom de relevante opgaver i disse led som den altovervejende hovedregel varetages af faguddannede personer.

Organisationerne har påpeget, at forslaget ikke må få strukturel betydning for virksomhedernes interne organisering. Ved udformningen af forslaget er dette moment derfor tillagt betydelig vægt.

2.2. Hovedpunkterne i lovforslaget

a. Hvem er omfattet af ordningen

Lovforslaget omfatter selvstændig erhvervs virksomhed med detailsalg af fødevarer. Forslaget undtager dog virksomheder, der ikke er momsregistreret samt offentlige institutioner. Det betyder, at alle fødevarerbutikker, der sælger for mere end 50.000 kr. pr. år, og som derfor skal være momsregistreret, er omfattet. Restaurationsvirksomhed er ikke omfattet af nærværende lovforslag, men af det samtidigt fremsatte forslag til ændring af restaurationsloven. Nærværende lovforslag omfatter derfor heller ikke forretningssteder, hvortil der er udstedt næringsbrev i henhold til lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

Der har været rejst spørgsmål om, hvorvidt offentlige institutioner, bl.a. ud fra et konkurrencemæssigt hensyn, burde være omfattet af lovforlagene om næringsbrev for derved at stille private og offentlige virksomheder ens.

Det bemærkes i den forbindelse, at efter kommunalfuldmagtsreglerne må kommuner og amtskommuner som udgangspunkt ikke uden lovhjemmel drive hverken fødevarer- eller restaurationsvirksomhed. Det fremgår af det svar indenrigs- og sundhedsministeren afgav på spørgsmål S 4447, stillet den 22. august 2003, hvori det hedder:

»Spørgsmålet om, hvorvidt en kommune lovligt kan drive restaurationsvirksomhed, er ikke reguleret i den skrevne lovgivning. Spørgsmålet skal derfor afgøres efter almindelige kommunalretlige grundsætninger om kommuners opgavevaretagelse – de såkaldte kommunalfuldmagtsregler.

Det er antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at en kommune efter disse grundsætninger som udgangspunkt ikke uden lovhjemmel kan drive handel, håndværk, industri og finansiel virksomhed. Som udgangspunkt kan en kommune derfor ikke drive restaurationsvirksomhed.

Denne afgrænsning beror på principielle overvejelser om, hvilke opgaver der hører under henholdsvis den offentlige og den private sektor. Herudover beror afgrænsningen på hensynet til lige konkurrence på erhvervs markedet, til at undgå indgreb i de markeds mekanismer, der regulerer erhvervslivet, samt hensynet til kommunens økonomi. Endvidere er kommunestyret ikke opbygget med henblik på at producere og afsætte varer og tjenesteydelser på et marked, men derimod med henblik på varetagelse af fællesskabsopgaver for et lokalsamfund.

Det er imidlertid antaget i de kommunale tilsynsmyndigheders praksis og i den juridiske litteratur, at

F. t. 1. om næringsbrev til fødevarerbutikker

kommuner i et meget begrænset omfang kan varetage accessoriske opgaver, dvs. opgaver, der i princippet ikke er kommunale, men som knytter sig naturligt og tæt til varetagelsen af kommunale opgaver.

Hovedeksempler på accessorisk virksomhed er en restaurant i tilknytning til et kommunalt musikhus eller en teatersal.

Det kommunale engagement i restaurationsvirksomhed som accessorisk virksomhed kan imidlertid ikke udstrækkes videre, end hensynet bag kommunens adgang til at varetage opgaven nødvendiggør. Dette hensyn skal som følge af ovenstående endvidere afvejes over for ikke blot konkurrencehensyn, men de øvrige forhold, der begrundes, at en kommune som udgangspunkt ikke kan varetage opgaver vedrørende handel, håndværk, industri og finansiel virksomhed. Dette er baggrunden for, at der blandt andet stilles krav om, at varetagelsen af driften af restaurationsvirksomheden skal bortforpagtes på markedsmæssige vilkår.

Såfremt det efter en konkret vurdering må lægges til grund, at det ikke er muligt for kommunen at bortforpagte driften af restaurationsvirksomheden, er det antaget, at kommunen selv kan drive den pågældende virksomhed indtil videre. Får kommunen på et senere tidspunkt grund til at antage, at der er mulighed for at bortforpagte driften, skal kommunen på ny forsøge dette.»

Det er således kun i meget sjældne tilfælde, at en kommune efter kommunalfuldmagtsreglerne lovligt vil kunne drive en fødevarerbutik eller en restauration. Det kan som nævnt kun ske, når virksomheden ikke lader sig drive – og dermed bortforpagte – på markedsmæssige vilkår. I sådanne situationer vil virksomhederne ikke desto mindre på linie med private virksomheder være omfattet af de grundlæggende krav i fødevarerlovgivningen til hygiejne mv.

Hvis en konkurrerende virksomhed bliver opmærksom på en situation, hvor en kommune i videre omfang end lovgivningen tillader, driver f.eks. restaurationsvirksomhed, kan forholdet indbringes for de kommunale tilsynsmyndigheder.

For at lette overgangen til ordningen for eksisterende virksomheder foreslås det, at alle eksisterende fødevarerbutikker tildeles et næringsbrev. Det betyder, at virksomheder, der eksisterer ved ordningens ikrafttræden, får mulighed for få et næringsbrev uden at indehaveren skal aflægge prøve.

Da formålet med ordningen dels er at sikre, at indehaveren af en fødevareraktivitet har det fornødne kendskab til den relevante lovgivning, og dels at sikre mere effektive sanktionsmuligheder over for de virk-

somheder, der ikke overholder de gældende regler, er det fundet i god overensstemmelse med regeringens politik om »noget for noget«, at virksomheder, som kan dokumentere »orden i tingene«, i et vist omfang undtages fra ordningen.

Der er derfor i lovforslaget indbygget en mulighed for, at fødevareraktiviteter, der kan dokumentere, at de gør en indsats for at overholde de gældende regler, kan undtages for kravet om indberetning til registret over straf for væsentlige overtrædelser – så længe de lever op til reglerne. Dokumentationen foreslås at skulle foreligge i form af en erklæring, afgivet af en statsautoriseret eller registreret revisor eller en advokat. Erklæringen, der skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, skal give sikkerhed for, at virksomheden på det regnskabsmæssige-, skatte- og afgiftsmæssige- og hygiejnemæssige område opfylder betingelserne for at blive undtaget. For at være omfattet af denne fritagelse foreslås det i lovforslaget, at virksomheden har udarbejdet et regnskab, der er revideret af en registreret eller statsautoriseret revisor, og ikke inden for det seneste år har været straffet for væsentlig overtrædelse af skatte- eller afgiftslovgivningen, og ikke inden for det seneste år har været straffet for mere end én væsentlig overtrædelse af fødevarerlovgivningen, dog således at der tages hensyn til, at en virksomhed med flere tilsynsenheder (f.eks. en slagterafdeling og bagerafdeling i et supermarked) har større risiko for at begå overtrædelser end en virksomhed med kun én tilsynsenhed.

Loven er ikke en autorisationslov, og den indeholder derfor ikke bestemmelser om opholds- og arbejdstilladelse, krav om myndighed, om ikke at være under konkurs o. lign. I det omfang disse bestemmelser finder anvendelse, er det reguleret i andre love.

b. Hvem i virksomheden skal have næringsbrev

Enhver, der driver erhverv, som er omfattet af lovforslaget skal have et næringsbrev til hvert forretningssted. Det betyder, at en kæde med flere forretningssteder, skal have et næringsbrev til hvert enkelt forretningssted. Tildeling af næringsbrev sker ved en elektronisk registrering i et offentligt tilgængeligt register.

Det er indehaveren af forretningsstedet – eller ved kæder indehaveren af virksomheden – der skal have næringsbrev til de enkelte forretningssteder. Er der således tale om en personligt ejet virksomhed, skal næringsbrevet eller næringsbrevene indehaves af den fysiske person. Er indehaveren et selskab, er det selskabet, der skal have næringsbrevet eller næringsbrev-

ne. Næringsbrevene udstedes til at omfatte det enkelte forretningssted.

c. Register over næringsbreve

Det foreslås, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fører et register, der indeholder oplysning om personer og selskaber m.v., der har erhvervet et næringsbrev. Det foreslås endvidere, at registret skal være offentligt tilgængeligt, således at det er tilgængeligt for forbrugerne hvilke personer og selskaber m.v., der har erhvervet næringsbrev. En virksomhed med flere forretningssteder skal have næringsbrev til hvert forretningssted.

Optagelse i registret sker på baggrund af en bestået prøve, hvor det fornødne kendskab til de relevante regler vedrørende drift af en fødevarerbutik er godtgjort. Ved lovens ikrafttræden vil indehavere af en eksisterende virksomhed dog blive optaget i registret uden at have bestået den omhandlede prøve.

Ordningen med næringsbrev etableres for at skabe sikkerhed hos forbrugerne for, at udøvere af erhvervet har kendskab til de fundamentale regler om hygiejne, skat og afgift, arbejdsmiljø m.v. En række erhvervsuddannelser indeholder allerede elementer, der vedrører den særlovgivning, som loven forudsætter viden om. Derfor foreslås det, at personer, der gennem deres erhvervsuddannelser har opnået den fornødne viden på disse områder, kan fritages for at skulle aflægge og bestå den nævnte prøve som betingelse for at få et næringsbrev. Det gælder således også, når et medlem af et selskabs ledelse har bestået en sådan erhvervsuddannelse.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil i samarbejde med de relevante myndigheder og organisationer fastsætte de nærmere regler for hvilke erhvervsuddannelser, der kan føre til fritagelse for prøve. Der tænkes bl.a. på bagere, kokke, slagtere m.v. Bestemmelsen udelukker ikke, at også andre, der har opnået tilsvarende viden om disse særregler, vil kunne undtages for kravet om prøve.

For at være optaget i registret betales årligt 500 kr. pr. forretningssted. Virksomheder, som er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i § 8, og som endvidere er helt »pletfrik«, dvs. ikke er straffet for nogen overtrædelser, som omhandlet i § 8, fritages for den årlige betaling.

d. Uddannelse og prøve

Prøve.

For at opnå et næringsbrev skal man bestå en prøve. Det foreslås, at prøven består af en elektronisk multi-

ple choice test, der tages under opsyn på et AMU-center, en handelsskole eller lignende. Det bør dog være muligt at gå til eksamen på særlige vilkår.

Prøven skal indeholde en række spørgsmål indenfor f.eks. kategoriene: fødevarer sikkerhed, hygiejne, skatte- og afgiftslovgivningen og arbejdsmiljø. Spørgsmålene udvælges tilfældigt fra en database. Det foreslås, at prøven rettes maskinelt.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte regler om betaling for aflæggelse af prøven.

Kursus

Det foreslås, at det er frivilligt, om man vil tage et forberedende kursus, før man går til prøve. Kurser er brugerbetalte.

Der vil blive udarbejdet en vejledende læseplan. Den vejledende læseplan udarbejdes således, at uddannelsen kan gennemføres på maksimum en uge, inklusiv det obligatoriske hygiejnekursus. Læseplanen inklusive kursusmateriale foreslås at være gratis tilgængelig på internettet.

e. Indberetning af straf for væsentlige overtrædelser m.v.

Et af de væsentligste hensyn bag lovforslaget er at give mulighed for at idømme en samlet sanktion for overtrædelse af forskellige lovgivninger. Det foreslås derfor, at indehavere af virksomheder, der ikke overholder de gældende regler vedrørende skat og afgifter, fødevarer, arbejdsmiljøforhold samt brandsikkerhed kan blive frakendt retten til at drive fødevarer virksomhed, når de gentagne gange væsentligt har overtrådt en eller flere af de nævnte lovgivninger. De myndigheder, der administrerer den nævnte lovgivning, har hver især kontrolfunktionen med overholdelsen af de enkelte lovgivninger og kan sanktionere overtrædelse heraf. Sanktionerne kan f.eks. være påtale, lukning af virksomheden i en periode eller bøde.

Med lovforslaget skabes en yderligere mulighed for at komme systematiske overtrædelser til livs. Forslaget fungerer som en overbygning, der gør det muligt at kombinere overtrædelser af særlovene, således at gentagne, væsentlige overtrædelser af en enkelt eller forskellige af de nævnte lovgivninger kan indbringes for domstolene med henblik på, at der sker frakendelse af retten til at udøve erhvervet.

Ordningen foreslås opbygget således, at de i lovforslaget omhandlede myndigheder, skal indberette straffe for væsentlige overtrædelser af den lovgivning, de administrerer, til et register i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Alene de administrerende myndigheder og anklagemyndigheden har adgang til at indhente

oplysninger i registret. Registret er således ikke offentligt tilgængeligt.

Registret skal alene indeholde oplysninger om straf for væsentlige overtrædelser. Det er derfor ikke enhver overtrædelse af særlovgivningen, der skal indberettes til registret. Myndighederne kan således give f.eks. påbud, bøder eller eventuelt forlange lukning i en kortere periode, uden at forholdet i den konkrete situation kan betragtes som en væsentlig overtrædelse, der skal indberettes til registret. En overtrædelse kan dog ikke være væsentlig, hvis den ikke er sanktioneret mindst med bøde. Niveaueet for, hvornår en overtrædelse vil være væsentlig, fastsættes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i samarbejde med de administrerende myndigheder og erhvervsorganisationerne.

Så længe en virksomhed er omfattet af den foran under a) beskrevne undtagelsesbestemmelse, skal der ikke ske indberetning til registret, uanset om virksomheden bliver straffet for en overtrædelse, der må kategoriseres som væsentlig. Konsekvensen af, at en virksomhed bliver straffet for en sådan overtrædelse, kan dog være, at virksomheden ikke vil kunne forblive under undtagelsesbestemmelsen, og at fremtidige overtrædelser skal indberettes til registret. Den sanktion, som særmyndigheden med hjemmel i dens egen lovgivning tildeler som følge af den nævnte overtrædelse, er dette lovforslag uvedkommende. Disse myndigheder har ved udmålingen af straffen for en overtrædelse allerede i kraft af deres egen lovgivning mulighed for at tage højde for gentagelsestilfælde.

Indberetningen til registret kan kun foretages af den myndighed, der har påtalt overtrædelser. Indberetning skal ske, når en bøde er vedtaget, eller myndigheden har modtaget underretning om, at der er sket domfældelse. En indberetning til registret er ikke en afgørelse, og den vil følgelig ikke kunne indbringes for andre myndigheder.

Hvis en myndighed i forbindelse med en påtale af et væsentligt forhold i en fødevareraktivitet kan se i registret, at virksomheden allerede har en række forhold indberettet, skal myndigheden foretage en vurdering af, om anklagemyndigheden skal anmodes om at indbringe sagen for domstolene med henblik på at få rettens afgørelse af, om virksomheden skal have frakendt retten til at udøve vedkommende virksomhed.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fastsætter nærmere regler for registret, herunder også om hvornår og hvor længe oplysninger skal opbevares i registret. Registret er ikke offentligt tilgængeligt.

f. Register over væsentlige overtrædelser

Det følger af lov om behandling af personoplysninger, at behandling af oplysninger kun må finde sted, hvis behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt. Det følger endvidere af lov om behandling af personoplysninger, at der for den offentlige forvaltning ikke må behandles oplysninger om bl.a. strafbare forhold, medmindre det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgave.

Registertilsynet (nu Datatilsynet) har hidtil haft en restriktiv praksis med hensyn til særmyndighedens adgang til at registrere oplysninger om personers strafbare forhold. I betænkning nr. 1345/97 om behandling af personoplysninger, p. 56, er der redegjort for Registertilsynets praksis. Det fremgår således, at det er en forudsætning for en særmyndigheds registrering af oplysninger om strafbare forhold, at »*myndigheden i henhold til lov eller bestemmelse fastsat i henhold til lov fører tilsyn med bestemte retsområder og kan godtgøre, at oprettelse af edb-registre med oplysninger om strafbare forhold er nødvendig for udførelsen af tilsynet og de hermed forbundne opgaver...*«.

Det vil herefter være afgørende, hvad den registrerende myndighed vil anvende oplysningerne til. Formålet med lovforslaget er, at der skal ske en samordning mellem de omhandlede lovgivninger, således at straf for overtrædelser af de forskellige særlovgivninger tilsammen kan udløse en fælles sanktion. Gentagne, væsentlige overtrædelser af de nævnte lovgivninger – hvad enten der er tale om overtrædelse af en enkelt eller flere af de nævnte lovgivninger – medfører, at den ansvarlige, dvs. indehaveren af næringsbrevet, af domstolene kan fradømmes retten til at udøve fødevareraktivitet.

Oprettelsen af registret er nødvendig for at tilvejebringe en central edb-registrering, hvor myndighederne kan få oplysning om de væsentlige overtrædelser af den relevante særlovgivning, som en næringsbrevindehaver er straffet for. Registret skal således kunne danne grundlag for, at de relevante myndigheder kan anmode anklagemyndigheden om at indbringe sagen for domstolene med påstand om, at en person eller et selskab m.v. ikke skal kunne udøve fødevareraktivitet.

Det har været overvejet, om registrering kunne ske i Det Centrale Kriminalregister. Rigspolicechefen har imidlertid oplyst, at håndtering af administrative afgø-

relser på særlovsområder i Kriminalregisteret vil være fundamentalt i strid med rammerne for det nuværende Kriminalregister.

Henset til formålet med lovforslaget vurderes det derfor, at oprettelsen af et register i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen over væsentlige overtrædelser, som en næringsbrevindehaver er straffet for, er nødvendig for, at de omhandlede myndigheder herved kan udføre den opgave, der med lovforslaget pålægges dem.

Forinden iværksættelse af registret vil Erhvervs- og Selskabsstyrelsen foretage anmeldelse til Datatilsynet i overensstemmelse med lov om behandling af personoplysninger.

g. Frakendelse

Lovforslaget indeholder en mulighed for, at en fysisk eller juridisk person kan frakendes retten til at udøve fødevarervirksomhed, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder væsentligt har overtrådt den relevante særlovgivning. Spørgsmålet om frakendelse pådømmes af domstolene, der ved deres vurdering kan lade f.eks. grovhed, hyppighed, varighed og sundhedsrisici samt de regelsæt, der er overtrådt, indgå. Også det almindelige proportionalitetsprincip, hvorefter overtrædelsernes art og den tidsperiode, inden for hvilken de begås, skal stå i rimeligt forhold til den sanktion, der kan komme på tale, kan indgå. Der er således tale om en konkret vurdering, der alene kan foretages af domstolene. Oplysning om straf for tidligere overtrædelser vil være indeholdt i registret over væsentlige overtrædelser.

Frakendelsesbestemmelsen er opbygget efter samme principper som straffelovens § 79. Der er således også i bestemmelsen indbygget en mulighed for, at domstolene kan frakende en person retten til at være stifter af, direktør for eller medlem af bestyrelsen i et selskab m.v. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fører et register over personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der således er frakendt retten efter § 11, stk. 1 og 2. Registret er ikke offentligt tilgængeligt.

Frakendelse efter den foreslåede bestemmelse sker for en periode på 1 – 5 år.

h. Revisionsbestemmelse

Regeringen er enig i, at der er behov for at sætte ind over for de åbenlyse og systematiske overtrædelser, der i dag flourer. Såvel ved detailsalg af fødevarer som ved drift af restaurationer m.v., er der behov for ikke blot at vurdere de enkelte overtrædelser hver for sig, men tillige åbne mulighed for en vurdering af, om der sker systematisk overtrædelse af forskellig lovgivning.

Der er dog fra flere sider udtrykt skepsis med hensyn til, om udmøntningen af ordningen vil have den tilsligtede virkning. Fra andre sider er det fremført, at en sådan ordning er ude af proportion med de overtrædelser, der begås, og at der således ikke er det rette forhold mellem mål og midler. Under drøftelserne med nogle af organisationerne er det bl.a. blevet fremhævet, at den præventive effekt i første række skal skabes via strafbestemmelserne i den enkelte særlovgivning.

På denne baggrund foreslås det derfor, at der indsættes en revisionsbestemmelse i lovforslaget, hvorefter loven tages op til revision i folketingsåret 2008/09. Det skal i den mellemliggende periode vurderes, om loven har haft de virkninger, som var tilsligtet.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Konsekvenserne ved dette lovforslag skal ses i tæt sammenhæng med næringsbrevet til restaurationer, da begge lovforslag bygger på samme beretning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 23. april 2003. I det nedenstående er der derfor foretaget en samlet konsekvensvurdering af begge lovforslag, da omkostninger og administrative konsekvenser skal ses under et.

Lovforslaget vil medføre årlige driftsudgifter på 14,5 mio. kr. heraf 8,4 mio. kr. lønsum. De løbende driftsudgifter dækker blandt andet optagelse af næringsbrevindehavere i registret, registreringer af frakendelser, fortolkning af regler og behandling af klager, vedligeholdelse af database og indberetninger hos de myndigheder, der administrerer lovgivningen, hvor straf for væsentlige overtrædelser skal kunne danne baggrund for indberetning til registret. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens administration af lovene vil medføre årlige driftsudgifter på 8,0 mio. kr., heraf 4,4 mio. kr. lønsum. Endvidere vil lovforslaget medføre årlige driftsudgifter på 0,7 mio. kr., heraf 0,4 mio. kr. lønsum for hver af de fem myndigheder der administrerer lovgivningen, hvor straf for væsentlige overtrædelser skal kunne danne baggrund for indberetning til registret. De fem myndigheder er Arbejdstilsynet, kommunerne under ét, fødevarerregionerne under ét, politiet og Skatteministeriet inklusiv regionerne. Endelig vil øget sagsbehandling for anklagemyndigheden medføre årlige driftsudgifter på 3,0 mio. kr. heraf 2,0 mio. kr. lønsum.

De samlede årlige driftsudgifter finansieres dels via en årlig bevillingsfinansiering på 7,3 mio. kr., og dels via brugerbetaling fra de omfattede virksomheder, i alt 7,2 mio. kr.

Lovforslaget vil endvidere medføre etableringsudgifter for Erhvervs- og Selskabsstyrelsen på 12,5 mio. kr., heraf 2,4 mio. kr. lønsum. Etableringsudgifterne dækker blandt andet etablering af IT-systemer, brevudsendelse til de omfattede virksomheder, telefonservice, udvikling af uddannelsessystem og informationskampagne til virksomhederne.

Etableringsudgifterne dækkes fuldt ud af brugerbetaling fra de omfattede virksomheder, der eksisterer på lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

Lovforslagene forventes ikke at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for amtskommuner.

4. Erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslagene forventes at medføre små økonomiske byrder for erhvervslivet, da næringsbrevet delvist brugerfinansieres. Brugerfinansieringen udgør 500 kr. årligt pr. forretningssted for at være omfattet af ordningen. Derudover skal virksomheder, der eksisterer på lovens ikrafttrædelsestidspunkt, betale 500 kr. pr. forretningssted for at blive optaget i ordningen. Endelig skal næringsbrevindehavere, der skal bestå en prøve for at blive optaget i registret, betale et prøvegebyr på 600 kr. pr. prøve. Gebyret dækker omkostninger til prøveafholdelse.

Der er dog mulighed for, at en virksomhed kan blive fritaget fra kravet om løbende betaling. For disse virksomheder medfører ordningen således færre økonomiske byrder.

Lovforslagene forventes at medføre små positive strukturelle konsekvenser i form af en forbedret konkurrencesituation for lovlydige virksomheder, ved at virksomheder, der ikke overholder lovgivningen, risikerer at blive frakendt næringsbrevet.

5. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Kravet om prøveafleggelse forventes at medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet, idet personer, der ønsker et næringsbrev, skal bruge tid på at forberede og aflægge prøve.

Lovforslagenes administrative konsekvenser for erhvervslivet vil blive kvantificeret i et af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspaneler.

6. Konsekvenser for miljøet

Lovforslaget forventes ikke at få konsekvenser for miljøet.

7. Høring

Af beretningen fra Fødevarerudvalget fremgår det, at der lægges vægt på, at de berørte organisationer, som bl.a. har været i deputation i udvalget, inddrages i det videre arbejde med at udforme ordningen. I overensstemmelse hermed har der under lovforberedelsen været afholdt en lang række møder og drøftelser med såvel erhvervsorganisationer som myndigheder. På en række møder i efteråret 2003 har således deltaget repræsentanter fra HK/Handel, Nærbutikkernes Landsforening, Dansk Landbrug, Forbrugerrådet, HR&K, Dansk Supermarked, DRC, Dansk Handel & Service, HORESTA, COOP, Håndværksrådet, DSK og RBF.

Herudover har der været holdt en række separate møder med bl.a. HORESTA, Dansk Handel & Service, DSK, Dansk Supermarked, COOP, Håndværksrådet og DRC.

Endvidere har der været afholdt drøftelser med følgende myndigheder: Justitsministeriet, Fødevarerministeriet, Beredskabsstyrelsen, Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet, Arbejdstilsynet, Skatteministeriet, Datatilsynet og Rigspolitichefen.

Forslaget har været i præhøring hos ovennævnte myndigheder og organisationer og er på baggrund heraf blevet justeret væsentligt.

Lovforslaget har været i høring hos Advokatrådet, Amtsrådsforeningen i Danmark, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmarkedets Tillægspension, Arbejdstilsynet, Bager- og Konditormestrene i Danmark, Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Center for Vurdering af Udenlandske Uddannelser (CVUU), COOP Danmark A/S, Danmarks Frugthandlere, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Danmarks Restauranter og Caf er, Danmarks Skohandlerforening, Danmarks Statistik, Danmarks Turistråd, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Automat Brancheforening, Dansk Blomsterhandlerforening, Dansk Franchisegiver Forening, Dansk Fødevareråd, Dansk Handel og Service, Dansk Industri, Dansk Is- og Konfekturforening, Dansk Isenkramforening, Dansk Landbrug, A/S Dansk Shell, Dansk Supermarked, Dansk Textil Union, Danske Andelselskaber, Danske Erhvervsjordbrug, Danske Husmandsforeninger, Danske Slagtermestres Landsforening, Datatilsynet, De Samvirkende K bmandsforeninger (DSK), De Selvejende Statoil Forhandlere, Den Danske Dommerforening, Den Danske Skatteborgerforening, Det Kooperative F llesforbund, Dommerfuldm gtigforeningen, DSB restauranter og kiosker A/S, Finansministeriet, Forbrugerrådet, Foreningen af Dagligvare Grossister, Foreningen af Politimestre i Danmark, Foreningen af Statsautoriserede

Revisorer, Foreningen af Videogram Distributører og Brancheforeningen af Videoforhandlere, Foreningen Danske Revisorer, Foreningen af kommunale beredskabschefer, Foreningen af Registrerede Revisorer, Forsamlingshusforeningen, Forsikring og Pension, Forsvarsministeriet, Frederiksberg Kommune, Handels-, Transport- og Service Kartellet, HK Handel, Hotel-, Restaurations- og Turisterhvervets Arbejdsgiverforening – HORESTA, HTS - Handel, Transport og Serviceerhvervene, Håndværksrådet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Justitsministeriet, Kantineledernes Landsklub, Kirkeministeriet, Kommunernes Landsforening, Kommunernes Revision, Kulturministeriet, Københavns City Center, Københavns Kommune, Køkkenchefforeningen Danmark af 1926, Landbrugets Rådgivningscenter, Landscentret, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Miljøministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ministeriet for videnskab, teknologi og udvikling, Nærbutikkernes Landsforening, Oliebranchens Fællesrepræsentation, Politidirektøren i København, Restaurations Branchens Forbund – RBF, Q8, Rigsadvokaturen, Rigspolitechefen, Rigsrevisionen, Sammenslutningen af Danske Andelskasser, Skattekhefforeningen, Skatteministeriet, Skatterevisorfor-

eningen, Socialministeriet, Statsministeriet, Trafikministeriet, Udenrigsministeriet, Undervisningsministeriet og Økonomaforeningen.

8. Forholdet til EU-retten

Der er i lovforslagets § 5, stk. 2, indsat en bestemmelse, hvorefter personer, der gennem deres erhvervsuddannelse har opnået det fornødne kendskab til reglerne om hygiejne, skat og afgift, arbejdsmiljø, brandsikkerhed m.v., ikke behøver at bestå den i forslagets § 4 nævnte prøve som betingelse for at opnå næringsbrev. Denne bestemmelse finder også anvendelse på EU-statsborgere, der skal behandles efter Rådets direktiv 99/42/EF af 7. juni 1999 om indførelse af en ordning for anerkendelse af eksamensbeviser for de former for erhvervsvirksomhed, der er omfattet af direktiverne om liberalisering og om overgangsforanstaltninger, og til supplerung af den generelle ordning for anerkendelse af eksamensbeviser (EF-Tidende 1999 nr. L 201).

Ved udarbejdelsen af den i § 5 omhandlede prøve vil der blive taget hensyn til, at kravet om, at der skal bestås en prøve, er sagligt og proportionalt og dermed opfylder EF-traktatens regler om den fri etableringsret.

9. Oversigt over økonomiske og administrative konsekvenser i skemaform

	Positive konsekvenser/mindre omkostninger	Negative konsekvenser/meromkostninger
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Bevillingsfinansiering på 7,3 mio. kr. årligt.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Nej	Lovforslagene forventes at medføre administrative konsekvenser for staten og kommunerne på i alt 14,5 mio. kr. til årlig drift og 12,5 mio. kr. i etableringsomkostninger. Driftsomkostningerne finansieres dels via en årlig bevillingsfinansiering på 7,3 mio. kr., og dels via brugerbetaling fra de omfattede virksomheder, i alt 7,2 mio. kr. Etableringsomkostninger finansieres fuldt ud af brugerbetaling.
Erhvervsøkonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Lovforslaget forventes at medføre små positive strukturelle konsekvenser i form af en forbedret konkurrencesituation for lovlydige virksomheder.	Virksomhederne skal årligt betale 500 kr. pr. forretningssted for at være omfattet af ordningen. Derudover skal eksisterende virksomheder betale 500 kr. pr. forretningssted for at blive optaget i registret. Næringsbrevindehavere, der skal bestå en prøve for at blive optaget i registret, skal betale 600 kr. pr. prøve.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Nej	Lovforslaget forventes at medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet. Lovforslagets administrative konsekvenser for erhvervslivet vil blive kvantificeret i et af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspaneler.
Miljømæssige konsekvenser	Nej	Nej
Administrative konsekvenser for borgerne	Nej	Nej
Forholdet til EU-retten	Rådets direktiv 99/42/EF af 7. juni 1999 om anerkendelse af eksamensbeviser for visse former for erhvervsvirksomhed finder anvendelse på EU-statsborgere, der gennem deres erhvervsuddannelse har opnået det fornødne kendskab til reglerne om hygiejne, skat og afgift, arbejdsmiljø m.v. Prøven vil blive udarbejdet, så den opfylder EF-traktatens regler om den fri etableringsret.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Forslagets § 1 angiver lovens anvendelsesområde. Det foreslås i *stk. 1*, at loven finder anvendelse ved

selvstændig erhvervsvirksomhed med detailsalg af fødevarer.

Lovens anvendelsesområde er begrænset til selvstændig erhvervsvirksomhed. At virksomheden skal være selvstændig, betyder, at arbejde i andens tjeneste falder uden for loven. En forpagters og en franchiseta-

gers virksomhed er selvstændig virksomhed og er således omfattet af loven. At virksomheden skal være erhvervsmæssig, betyder, at den direkte eller indirekte skal tilslutte økonomisk fordel og være af en vis varighed.

Loven stiller ikke krav om, at virksomheden skal drives fra fast forretningssted. Loven finder derfor også anvendelse ved såkaldt omførsel af fødevarer, dvs. også virksomhed som drives fra en varebil eller lignende.

Ved detailsalg af fødevarer skal forstås salg til forbrugere, hvorimod eksempelvis engrossalg, dvs. salg af varer til andre næringsdrivende til videresalg eller forarbejdning, ikke er omfattet. Varer, der befinder sig i detailledet, og som efter deres art kan anvendes som fødevarer eller ingredienser i fødevarer, er omfattet af definitionen. Ved fødevarer forstås i overensstemmelse med lov om fødevarer madvarer, drikkevarer, nydelsesmidler og andre varer, der er bestemt til eller må antages at skulle fortæres af mennesker, jf. lov om fødevarer m.m. § 3.

Bestemmelsen omfatter ud over egentlige fødevarerbutikker også øvrige forretninger o. lign., som sælger fødevarer, f.eks. kiosker. Der er ikke indsat nogen nedre grænse for, hvilket omfang salget af fødevarer skal antage. Loven finder dog ikke anvendelse på virksomheder, der ikke er afgifts- og registreringspligtige efter merværdiafgiftsloven (momsloven), ligesom der i medfør af stk. 3 er mulighed for at undtage visse former for virksomhed fra loven. Der henvises herom til bemærkningerne til stk. 2, nr. 1, og stk. 3.

Kravet om næringsbrev stilles kun til personer og selskaber, der er etableret i Danmark. Udenlandske selskaber kan være etableret via et datterselskab eller en filial. Sådanne virksomheder, der er etableret i Danmark, vil være omfattet af lovforslagets regler om næringsbrev. En udenlandsk borger, der ønsker at omføre varer (dvs. som kører rundt og sælger varer fra en vogn) i Danmark uden at være etableret her, skal således ikke have næringsbrev. Dette er i overensstemmelse med de EU-retlige regler om varernes fri bevægelighed.

Efter *stk. 2, nr. 1*, finder loven ikke anvendelse på virksomheder, der ikke er afgifts- og registreringspligtige efter merværdiafgiftsloven (momsloven). Efter de gældende regler i momslovens § 49 er der en undtagelse fra registrering som momspligtig virksomhed, når de samlede afgiftspligtige leverancer ikke overstiger 50.000 kr. årligt.

Det foreslås endvidere i *stk. 2, nr. 2*, at offentlige institutioners virksomhed skal være undtaget fra lovens bestemmelser. Ved afgørelse af, hvorvidt virksomhe-

den drives af det offentlige, kan der lægges vægt på, om det offentlige er forpligtet til at dække et eventuelt underskud på driften. I så fald vil der i denne lovs forstand være tale om en offentlig institution. Drives virksomheden af en selvejende institution med delvis offentlig ledelse og med pligt for det offentlige til underskudsdekning, betragtes institutionen som offentlig. Det er derimod ikke tilstrækkeligt, at der ydes tilskud og føres tilsyn. Bestemmelsen og fortolkningen heraf er i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

I *stk. 2, nr. 3*, foreslås det, at loven ikke finder anvendelse på forretningssteder, hvortil der er udstedt næringsbrev i henhold til lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v. Restaurationsvirksomhed er således ikke omfattet af nærværende lovforslag, men af det samtidigt fremsatte forslag til ændring af restaurationsloven.

Det foreslås i *stk. 3*, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte regler om, at visse former for virksomhed ikke er omfattet af loven. Disse regler vil kunne omfatte de tilfælde, hvor virksomhedernes salg af fødevarer er af underordnet betydning, eller hvis virksomhedens primære aktivitet ikke er af en karakter, som omhandlet i stk. 1. Video-forretningers og bygge-markedets salg af slik m.v. kan være et eksempel herpå. Endvidere vil virksomheder, der er gennemgribende reguleret i medfør af anden lovgivning, kunne undtages. Apoteker kan være et eksempel herpå. Bemyndigelsen vil endvidere kunne anvendes på de tilfælde, hvor det vil være uhensigtsmæssigt bl.a. under hensyn til salgets størrelse eller art, at lade virksomhederne være omfattet af loven. Mindre omfattende salg fra gårde o. lign. kan være et eksempel herpå. Dette salg kan ikke undtages i medfør af stk. 2, nr. 1, når gårdsalget i momsmæssig henseende er en del af hele gårdens virksomhed.

Til § 2

Det foreslås i *stk. 1*, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fører et register, der indeholder oplysning om personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der har et næringsbrev, jf. forslaget § 3. Registret skal være offentligt, således at det er tilgængeligt for forbrugerne og myndighederne hvilke personer og selskaber m.v., der har et næringsbrev. Det er tanken, at det på Erhvervs- og Selskabsstyrelsens hjemmeside skal være muligt at få de oplysninger, der registreres i registret i henhold til § 3, stk. 1.

Registret kommer til at indeholde oplysninger om indehaveren af næringsbrevet, dvs. ejeren af virksom-

heden – hvad enten der er tale om en fysisk eller en juridisk person. Selskaber m.v. (juridiske personer) anvendes som samlebetegnelse for interessentskaber, kommanditselskaber, fonde, aktie- og anpartsselskaber, kommanditaktielselskaber, andelsselskaber, virksomheder med begrænset ansvar, foreninger og andre sammenslutninger med selvstændig retsevne.

I *stk. 2* foreslås, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen får hjemmel til at fastsætte de nærmere regler for registrets førelse, herunder om indberetning hertil samt vedligeholdelse heraf. Hjemmelsbestemmelsen vil bl.a. blive udnyttet til at fastsætte regler om anmeldelse til og optagelse i registret. Det kan endvidere fastsættes, at indberetning skal ske elektronisk.

Det påtænkes at fastsætte regler om, at det pågældende uddannelsessted skal indberette elektronisk til registret, når en person har bestået den i § 4, *stk. 1*, nævnte prøve. Det synes rimeligt under hensyn til udbredelsen af digital forvaltning at stille krav om elektronisk indberetning, når der er tale om uddannelsessteder.

Derudover antages det, at den teknologiske udvikling i dag muliggør, at indberetninger fra næringsbrevindehavere også kan foretages elektronisk. Der påtænkes fastsat regler om, at adresseændringer og ændringer i tilknyttede forretningssteder skal ske elektronisk.

Med udnyttelse af hjemlen vil næringsbrevindehavere kunne indberette direkte til registret, hvilket vil medvirke til, at registret giver et fyldestgørende billede af forholdene. En elektronisk indberetning vil sikre, at registrering vil finde sted så hurtigt, som det må anses for praktisk muligt.

Der vil blive fastsat nærmere regler om den elektroniske indberetning, særligt med henblik på at sikre afsenders identitet. Det kan være regler om en digital signatur eller en anden tilsvarende elektronisk signatur. Den anvendte signatur skal bl.a. kunne give en tilfredsstillende grad af sikkerhed for afsenders identitet. Hjemlen vil først blive udnyttet, når tiden er moden og efter en drøftelse med og orientering af relevante, berørte organisationer.

Ifølge *stk. 3* sker udstedelse af et næringsbrev ved optagelse i det i *stk. 1* nævnte register. Baggrunden for bestemmelsen er, at der ikke sker en fysisk udstedelse af et næringsbrev, men at erhvervelsen af næringsbrevet sker ved optagelse i registret.

Til § 3

Den foreslåede bestemmelse i § 3 angiver, hvem der efter loven har pligt til at have et næringsbrev. Det

er angivet i forslaget § 4, hvem der har ret til næringsbrev.

I *stk. 1* foreskrives det, at enhver, der driver erhverv, som nævnt i § 1, *stk. 1*, til hvert forretningssted skal have et næringsbrev.

Ved »enhver« forstås en fysisk eller en juridisk person, der driver selvstændig erhvervsvirksomhed i henhold til lovens § 1, *stk. 1*. Efter bestemmelsen er det den virksomhed, der driver erhverv, der skal optages i registret. Det betyder, at den økonomisk ansvarlige for virksomheden (indehaveren af virksomheden) skal have et næringsbrev for hvert forretningssted og dermed optages i registret. I personligt drevne virksomheder skal næringsbrevet således indehaves af ejeren. I selskaber m.v. (juridiske personer) skal næringsbrevet indehaves af selskabet. Næringsbrevet udstedes til at omfatte det eller de enkelte forretningssteder.

For filialer af udenlandske selskaber er det filialbestyreren, der skal have næringsbrevet.

Baggrunden for, at den økonomisk ansvarlige for virksomheden skal have næringsbrev til hvert forretningssted, er, at den økonomisk ansvarlige som alt overvejende hovedregel vil kunne pålægges ansvar efter de love, der er omhandlet af lovforslaget. I enkeltmandsvirksomheder vil det normalt være ejeren, som et ansvar kan rettes imod. I virksomheder, der drives i selskabsform, vil det derimod normalt være den juridiske person, som et ansvar kan rettes imod. Ved bestemmelsen afspejles således som udgangspunkt de allerede gældende ansvarsforhold.

Ved »forretningssteder« forstås den eller de geografiske adresser, hvorfra virksomheden driver sin virksomhed. Forretningsstedet kan være sammenfaldende med den juridiske enhed, medmindre virksomheden har flere hovedaktiviteter eller udøver virksomhed fra flere geografiske adresser. I så fald svarer forretningssteder til de produktionsenheder, der er tildelt et P-nummer efter lov om Det Centrale Virksomhedsregister.

Loven finder også anvendelse på virksomhed, der ikke drives fra fast forretningssted. Hvis virksomheden ikke drives fra fast forretningssted, f.eks. hvor der er tale om såkaldt omførsel af varer, er der ikke tildelt et P-nummer i henhold til lov om Det Centrale Virksomhedsregister. I disse tilfælde skal virksomheden dog også have næringsbrev.

Næringsbrevet har den pågældende et retskrav på at få, hvis betingelserne herfor er opfyldt, jf. § 4. Det bemærkes, at personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der ved lovens ikrafttræden driver erhverv, som er omfattet af lovens § 1, ikke skal opfylde kravet

om prøve i § 4. Der henvises til bemærkningerne til § 13, stk. 3.

Det foreslås i *stk. 2*, at i interessentskaber og i kommanditselskaber skal alle fuldt ansvarlige deltagere have et næringsbrev til hvert forretningssted. I interessentskaber skal alle deltagere have næringsbrev, idet de hver hæfter personligt med hele deres formue for forretningsgælden. I kommanditselskaber skal komplementaren eller komplementarerne, ligeledes have næringsbrev, medens de, der alene deltager i selskabet med et indskud eller en garantium - kommanditisterne - er fritaget for denne forpligtelse. Bestemmelsen svarer til reglerne i lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

I modsætning til i aktie- og anpartsselskaber, hvor det er selskabet (den juridiske person), der har det fulde ansvar, er det i interessentskaber og kommanditselskaber de personligt ansvarlige deltagere. Da hensigten med lovforslaget er, at de ansvarlige for driften skal kunne frakendes retten til at kunne drive en føde varebutik, er det foreslået, at det er interessenterne og komplementarerne, der skal have næringsbrevet. Dette skal være med til at sikre, at der ikke kan ske omgåelse af reglerne. Hvis der således i det i § 7 nævnte register registreres en straf for væsentlig overtrædelse af den omhandlede lovgivning for et ansvarligt medlem af interessentskabet eller kommanditselskabet, registreres denne overtrædelse ikke hos de øvrige ansvarlige deltagere. Hvis der derimod registreres en væsentlig overtrædelse i selve interessentskabet eller i kommanditselskabet, hvor disse er pligtsubjekt, vil overtrædelsen skulle registreres på hver enkelt interessent eller komplementar.

I *stk. 3* foreslås, at erhvervsvirksomhed i henhold til loven ikke må påbegyndes, før næringsbrev er erhvervet. Der udstedes ikke et fysisk næringsbrev. Det er derfor selve optagelsen i registret, som er afgørende for, hvornår virksomheden må påbegyndes, jf. bemærkningerne til § 2, stk. 3. De nærmere regler for, hvem der skal være optaget i registret, er beskrevet ovenfor til *stk. 1* og *2*. I interessentskaber og kommanditselskaber skal alle fuldt ansvarlige deltagere være optaget, før virksomheden må påbegyndes.

Det foreslås i § 12, stk. 1, at overtrædelse af bestemmelsen straffes med bøde. Under skærpende omstændigheder eller i gentagelsestilfælde kan straffen stige til fængsel i 4 måneder, jf. § 12, stk. 2.

Til § 4

§ 4 fastsætter, hvem der har ret til et næringsbrev. Det fremgår af forslagets § 3, hvem der har pligt til et næringsbrev.

Det foreslås i *stk. 1*, at ret til næringsbrev har enhver person, der ved en prøve har godtgjort at have fornødent kendskab til lovgivningen vedrørende skat og afgifter, fødevarer og arbejdsmiljøforhold. Omfattet af bestemmelsen er den lovgivning, der efter forslagets § 7, stk. 1, og § 9 skal indberettes til registret ved straf for væsentlige overtrædelser af lovgivningen. Lovgrundlaget i § 4 samt § 7, stk. 1, og § 9 er således identisk. De relevante love opregnes i bemærkningerne til § 7, stk. 2.

Prøven har til formål at sikre, at de virksomheder, der ønsker at drive selvstændig erhvervsvirksomhed med detailsalg af fødevarer, har det fornødne kendskab til den relevante lovgivning på området.

Hvis der er tale om et selskab m.v. (juridiske personer), er det selskabet, der efter forslagets § 3, stk. 1, skal have næringsbrevet. Det bemærkes, at i interessentskaber og kommanditselskaber skal alle de ansvarlige deltagere have et næringsbrev, jf. forslagets § 3, stk. 2. For at selskaber m.v. kan få et næringsbrev, er det nødvendigt, at en fysisk person fra selskabets ledelse aflægger den i *stk. 1* nævnte prøve.

Det foreslås derfor i *stk. 2*, at et medlem af ledelsen skal have bestået den i *stk. 1* nævnte prøve, før selskabet m.v. kan få et næringsbrev. I henhold til § 5, stk. 2, kan et medlem af ledelsen dog fritages for at gå til prøve, hvis et medlem af ledelsen har gennemført en af visse nærmere fastsatte erhvervsuddannelser. Forlader det pågældende medlem ledelsen, vil det være nødvendigt, at et andet medlem af ledelsen består prøven inden for 6 måneder, jf. § 10, stk. 3. Hvis dette ikke sker, vil næringsbrevet bortfalde, jf. § 10, stk. 1, nr. 2.

Det er ikke et krav efter bestemmelsen, at det er et medlem af den registrerede ledelse, der skal aflægge prøven. Det vil dog være naturligt, at det i situationer, hvor der er en registreret ledelse, er et medlem af denne, der aflægger prøven, idet den registrerede ledelse er ansvarlig for den daglige drift.

De nærmere regler for prøven, prøvens aflæggelse m.v. fastsættes i henhold til forslagets § 5, stk. 1, af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Styrelsen kan endvidere fastsætte nærmere regler om, at personer, der har gennemført visse erhvervsuddannelser, ikke skal bestå den i § 4, stk. 1, omhandlede prøve som betingelse for at få et næringsbrev.

Afgørelser efter § 4 kan i henhold til *stk. 3* indbringes for Erhvervsankenævnet.

Til § 5

Det foreslås i *stk. 1*, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler for aflæggelse af den i § 4, stk. 1, nævnte prøve. Er-

hvervs- og Selskabsstyrelsen påtænker at udforme prøven som en elektronisk multiple choice test, der gennemføres under opsyn på et af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen godkendt prøvested, eksempelvis et AMU-center, en handelsskole eller lignende. Det er hensigten, at prøven automatisk skal rettes af et computerprogram, der med det samme udregner, om prøven er bestået. Navnene på de personer, der har bestået prøven, bliver herefter indberettet til det i § 2 nævnte register.

Ved tilmelding til prøven skal vedkommende angive, om prøveafleggelsen skal give adgang til drift af såvel restaurationsvirksomhed som fødevarerbutik, eller om den alene skal give adgang til drift af fødevarerbutik.

Det vil som udgangspunkt ikke blive tilladt at medbringe andre hjælpemidler end ordbøger. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan dog ændre reglerne for hvilke hjælpemidler, der kan medbringes til prøven. Det vil endvidere blive muligt at tage prøven på særlige vilkår og derved f.eks. få ekstra tid til at besvare spørgsmålene. Særlige vilkår kan f.eks. være, hvis man er ordblind eller ikke har dansk som modersmål. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil fastlægge de nærmere regler om prøveafleggelse på særlige vilkår. Det vil herunder blive fastsat, at prøven skal kunne aflægges på engelsk, tysk og fransk.

Krav om kendskab til brandlovgivningen vil være mindre nødvendig for fødevarerbutikker, der typisk er små, og kendskab til brandlovgivningen vil derfor ikke indgå prøven.

En række erhvervsuddannelser indeholder allerede elementer, der vedrører den særlovgivning, som loven forudsætter viden om. Det foreslås derfor i *stk. 2*, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om, at personer, der gennem deres erhvervsuddannelse har opnået fornødent kendskab til reglerne, der er omhandlet i § 4, stk. 1, ikke skal bestå den i stk. 1 nævnte prøve som betingelse for at få et næringsbrev.

Opnåelse af næringsbrev forudsætter ikke i sig selv krav om særlige beviser for kompetencegivende uddannelse. Særlige faglige kompetencer er således ikke en betingelse for at opnå et næringsbrev. Pligt til næringsbrev etableres derimod for at skabe sikkerhed hos forbrugerne for, at udøvere af erhvervet har kendskab til de fundamentale regler om hygiejne, skat og afgift, arbejdsmiljø, brandsikkerhed m.v.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil i samarbejde med de relevante myndigheder og organisationer fastsætte de nærmere regler for hvilke erhvervsuddannelser, der kan føre til fritagelse for prøve. Der tænkes

bl.a. på bagere, kokke, slagtere m.v. Bestemmelsen udelukker ikke, at også andre, der har opnået tilsvarende viden om disse særregler, vil kunne undtages for kravet om prøve.

Hvis en erhvervsuddannelse vurderes ikke længere at give det fornødne kendskab til særlovgivningen, kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ophæve muligheden for prøvefritagelse for personer med en sådan erhvervsuddannelse.

Da loven ikke er en autorisationslov, indeholder forslaget § 5 ikke bestemmelser om opholds- og arbejdstilladelse, krav om myndighed, om ikke at være under konkurs o. lign. I det omfang disse bestemmelser finder anvendelse, er det reguleret i andre love.

Til § 6

Da det er fødevarervirksomhederne og branchen som sådan, der får udbytte af ordningen om næringsbrev, vil det være naturligt, at næringsbrevindehavere selv betaler de omkostninger, som er knyttet til erhvervelse af prøven. Hjemlen i *stk. 1* vil derfor blive udnyttet således, at der kan indkræves betaling for aflæggelsen af den i § 5, stk. 1, nævnte prøve. Betalingen vil blive fastsat, så den svarer til de udgifter, der er forbundet med afholdelse af prøven.

Også driften af det offentlige register foreslås brugerfinansieret. *Stk. 2* indeholder i overensstemmelse hermed en bestemmelse om, at der årligt skal betales 500 kr. for hvert forretningssted, for at være optaget i det i § 2 omhandlede register.

Beløbets størrelse er fastsat således, at det dækker de omkostninger, der vil være ved den løbende administration af en sådan ordning. Betalingen modsvarer således de omkostninger, der vil følge af løbende at ajourføre og vedligeholde registret, af administrationen af ordningen og af registreringer af indberetninger fra revisorer og advokater for så vidt angår undtagelsesbestemmelsen i § 8.

Beløbet skal betales for det enkelte forretningssted, således at alle typer butikker – uanset størrelse – skal betale samme årlige beløb på 500 kr. Bestemmelsen skal imidlertid sammenholdes med muligheden i *stk. 3* for at blive undtaget for at betale det årlige beløb, hvis næringsbrevindehaveren er »pletfri«, jf. nærmere nedenfor under bemærkningerne til *stk. 3*. De forholdsmæssige omkostninger til at opnå erklæring fra revisor eller advokat med henblik på at falde ind under undtagelsesordningen i § 8 med samtidig mulighed for at undgå betaling af det årlige beløb, vil for de større virksomheder med mange tilsynsenheder typisk være væsentligt højere end tilfældet er for små virksomheder med kun en enkelt tilsynsenhed.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan endvidere fastsætte nærmere regler om opkrævningen af betalingen, herunder hvilken periode den skal dække. Der vil bl.a. blive fastsat regler om, hvorvidt betalingen skal ske forud eller bagud.

I *stk. 3* indføres en bestemmelse om, at næringsbrevindehavere, der i medfør af § 8 er undtaget fra indberetning til det i § 7 omhandlede register, kan fritages for den årlige betaling for hvert forretningssted, hvortil der er udstedt næringsbrev, hvis næringsbrevindehaveren ikke inden for det seneste år er straffet for nogen af de i § 8, stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte overtrædelser.

Næringsbrevindehavere, som er straffet inden for det seneste år for overtrædelse af skatte- eller afgiftslovgivningen, jf. § 8, stk. 1, nr. 2, skal betale for alle de forretningssteder, hvortil næringsbrev er udstedt. Det skyldes, at overtrædelse af den nævnte karakter relaterer sig til virksomheden som sådan og dermed alle forretningssteder. Hvis næringsbrevindehaveren er undtaget efter § 8, men er straffet for overtrædelser af fødevarerlovgivningen, jf. § 8, stk. 1, nr. 3, og stk. 2, vil næringsbrevindehaveren alene skulle betale for det eller de forretningssteder, som straffen relaterer sig til. Til vurdering af om betingelserne i stk. 3 er opfyldt, vil den erklæring, der afgives i henhold til § 8, stk. 3, blive lagt til grund.

Af forslagens § 10, stk. 1, nr. 3, fremgår det, at et næringsbrev bortfalder, hvis næringsbrevindehaveren ikke betaler den årlige betaling. Der vil i den bekendtgørelse, der kan udstedes i henhold til § 10, stk. 4, blive fastsat bestemmelse om, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, forinden næringsbrevet kan bortfalde, er pligtig til at udsende en påmindelse om den manglende betaling indeholdende en kort frist til at få bragt forholdet i orden. Der vil ligeledes blive fastsat bestemmelse om, at selvom næringsbrev er bortfaldet på grund af manglende betaling, vil der kunne ske genoptagelse i registret, hvis det skyldige beløb betales. Der henvises til bemærkningerne til § 10, stk. 4.

Til § 7

Det foreslås i *stk. 1*, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fører et elektronisk register over de ikke undtagne virksomheders væsentlige overtrædelser af lovgivningen vedrørende skat og afgifter, fødevarer, arbejdsmiljøforhold samt brandsikkerhed, som en næringsbrevindehaver er straffet for. Grundlaget for optagelse i edb-registret vil være straf for væsentlig overtrædelse af de omhandlede love.

Registret skal bruges til, at de myndigheder, der administrerer den i stk. 1 nævnte lovgivning, som i forbindelse med et kontrolbesøg konstaterer en væsentlig

overtrædelse, kan vurdere, om der er grundlag for sammen med dette forhold tillige at nedlægge påstand om frakendelse af retten til at udøve virksomhed i henhold til denne lovs § 11.

Der skal ikke ske indberetning til registret for virksomheder, der er undtaget efter forslagens § 8. Disse virksomheder straffes i medfør af de enkelte særlove, der også kan indeholde udmålingskriterier for gentagelsestilfælde.

Registret er ikke offentligt tilgængeligt. Oplysningerne i edb-registret vil alene kunne anvendes af anklagemyndigheden og de myndigheder, der i forvejen administrerer de omhandlede særlove og denne lov. Det drejer sig om de relevante myndigheder, der henhører under følgende ministerier: Beskæftigelsesministeriet, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Fødevarerministeriet, Justitsministeriet, Skatteministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet. Det er endvidere alene disse myndigheder, der på baggrund af en kopi af dommen eller et vedtaget bødeforlæg kan indberette overtrædelser til registret. Det er også alene disse myndigheder, som i forbindelse med overvejelser om indbringelse af en sag for anklagemyndigheden om frakendelse i henhold til § 11 skal have mulighed for at se hvilke overtrædelser, der tidligere er indberettet vedrørende en næringsbrevindehaver.

Der er alene tale om overtrædelser, som en næringsbrevindehaver er straffet for. Ved straffet menes, at bødeforelægget er vedtaget, eller der er faldet endelig dom i sagen.

Det er endvidere en forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at den pågældende er straffet for væsentlige overtrædelser af den lovgivning, som er nævnt i stk. 1. Når udtrykket »væsentlige« anvendes, er det for at tilkendegive, at straf for overtrædelse af almindelige ordensforskrifter ikke skal medtages. Det er således ikke enhver straf for overtrædelse af den i stk. 1 nævnte særlovgivning, der skal indberettes til registret.

Efter *stk. 2* kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen efter indstilling fra de i stk. 1 nævnte myndigheder fastsætte hvilke former for straf for overtrædelser af den omhandlede lovgivning, der må anses som væsentlige, og som dermed ved straf for overtrædelse heraf skal indberettes til registret. Der vil således i en bekendtgørelse komme en afgrænsning af den lovgivning, hvorefter straf for væsentlige overtrædelser kan medføre en indberetning til det i stk. 1 omhandlede register.

Relevante organisationer vil få lejlighed til at fremkomme med deres bemærkninger ved udarbejdelse af bekendtgørelsen.

Hvis en myndighed konstaterer, at en overtrædelse inden for denne myndigheds særlovgivning er af en sådan karakter, at den er væsentlig og dermed skal indberettes til det i stk. 1 nævnte register, dvs. når bødeforelægget er vedtaget, eller når der er faldet endelig dom, skal myndigheden ved sanktioneringen underrette næringsbrevindehaveren om, at der ved eventuel straf for den pågældende overtrædelse vil ske indberetning til registret, medmindre virksomheden er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i § 8.

Det er hensigten, at straf for væsentlige overtrædelser af følgende lovgivninger vil kunne danne baggrund for indberetning til registret:

Lovgivning vedrørende fødevarer:

- Fødevarerloven
- Økologiloven
- Lov om frø, kartofler og planter
- Administrationsloven
- EU-forordningerne på områderne

Lovgivning vedrørende arbejdsmiljøforhold:

- Arbejdsmiljøloven

Lovgivning vedrørende skat og afgifter:

- Arbejdsmarkedsfondsloven
- Kildeskatteloven
- Skattekontrolloven
- Toldloven
- Momsloven
- Elafgiftsloven
- Mineralolieafgiftsloven
- Vægtafgiftsloven
- Registreringsafgiftsloven
- Spilleautomatafgiftsloven
- Opkrævningsloven
- Chokoladeafgiftsloven
- Emballageafgiftsloven
- Forbrugsafgiftsloven
- Konsum-is afgiftsloven
- Mineralvandsafgiftsloven
- Spiritusafgiftsloven
- Tobaksafgiftsloven
- Øl- og vinafgiftsloven
- Kuldiioxidafgiftsloven

Lovgivning vedrørende brandsikkerhed:

- Beredskabsloven

Opregningen er ikke udtømmende, idet den nærmere afgrænsning vil blive fastsat efter indstilling fra de berørte myndigheder og efter forhandling med relevante organisationer i forbindelse med bekendtgørel-

sens udarbejdelse. Herudover vil forskrifter, der er udstedt med hjemmel i ovennævnte lovgivning, kunne danne baggrund for indberetning til registret.

For at sikre at personer eller selskaber m.v. (juridiske personer), der er frakendt retten efter § 11, stk. 1 og 2, ikke skal kunne få næringsbrev, foreslås det i *stk. 3*, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen udover det i stk. 1 nævnte register fører et register over de næringsbrevindehavere, der er frakendt retten efter § 11, stk. 1 og 2. Dette register er ligeledes alene tilgængeligt for de myndigheder, der administrerer den i stk. 1 nævnte lovgivning og denne lov. Registret foreslås at skulle være tilgængeligt for Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med henblik på, at styrelsen ved udstedelse af næringsbrev kan kontrollere, at vedkommende ikke er frakendt retten til at drive erhverv m.v. efter denne lov. Registret skal tillige være tilgængeligt for de administrerende myndigheder med henblik på, at de kan undersøge, om der i konkrete tilfælde er sket frakendelse, eller om sag herom skal indbringes for domstolene.

Til § 8

Det foreslås i *stk. 1*, at virksomheder, som har næringsbrev, kan undtages fra at blive indberettet til det i § 7 nævnte register for overtrædelser, de er straffet for i undtagelsesperioden, hvis de opfylder en række kriterier, som kan give en formodning for, at de efterlever gældende regler i forhold til skatte- og afgiftslovgivningen samt fødevarerlovgivningen. Det vil sige, at en næringsbrev-indehaver kan undtages fra indberetning til registret, hvis kriterierne i stk. 1, nr. 1-3, er opfyldt.

Efter overgangsbestemmelsen i § 13, stk. 3, vil personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der ved lovens ikrafttræden driver erhverv, som er omfattet af lovens § 1, få tildelt et næringsbrev uden at opfylde kravet om at bestå en prøve, jf. § 4. Det betyder, at virksomheder, der opfylder betingelserne i § 13, stk. 3, vil blive optaget i registret uden at gå til prøve. Disse personer og selskaber m.v. (juridiske personer) vil tillige kunne benytte undtagelsesbestemmelsen fra tidspunktet for lovens ikrafttræden, hvis de har drevet erhverv i henhold til denne lov i minimum et år forud herfor og i øvrigt opfylder betingelserne i § 8.

Kriterierne i § 8, stk. 1, nr. 1-3, betyder således også, at personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der ved lovens ikrafttræden ikke har drevet erhverv som omhandlet i denne lov, først kan undtages fra pligten til indberetning, når de har drevet erhverv i henhold til denne lov i mindst et år. Det skyldes, at de først på dette tidspunkt kan vise, at de opfylder kri-

terierne, og dermed give en formodning for, at de er i stand til at overholde de nævnte lovgivninger. Der er på den måde tale om udmøntningen af et »noget for noget« princip.

At virksomheden er undtaget efter § 8, betyder, at straf for væsentlige overtrædelser i den periode, virksomheden er undtaget, ikke skal indberettes til det i § 7 nævnte register, ligesom det ikke berører de sanktioner, særmmyndighederne måtte udstikke. Disse virksomheder straffes i medfør af de enkelte særlove, der også kan indeholde udmålingskriterier for gentagelsestilfælde. Virksomheden fritages ikke for pligten til at have et næringsbrev.

Undtagelsen fra indberetning til registret vil kun gælde for et år ad gangen, jf. stk. 3. Hvis det ved den årlige indberetning konstateres, at virksomheden ikke længere opfylder kriterierne for at være undtaget fra indberetning til registret, vil de væsentlige overtrædelser af de i § 7, stk. 1, nævnte lovgivninger, som næringsbrevindehaveren derefter bliver straffet for, skulle registreres i det i § 7 nævnte register.

Det er virksomheder, der efter bestemmelsen kan undtages. Det er virksomheden som sådan med eventuelle forretningssteder, der kan undtages. Det er dermed heller ikke de enkelte forretningssteder, der kan undtages. Hvis virksomheden eksempelvis drives i selskabsform, er det den juridiske person, dvs. selskabet med tilhørende forretningssteder, der kan fritages fra kravet om indberetning til registret. Hvis virksomheden drives som personligt drevet virksomhed, er det hele virksomheden med tilhørende forretningssteder, der kan fritages fra kravet om indberetning til registret. Hvis virksomheden er underlagt et franchisesystem, er det den enkelte franchisetager, der kan undtages fra pligten til indberetning til registret.

En virksomhed kan stadig være undtaget, selvom virksomheden eksempelvis omstrukturerer inden for en koncern, så længe det sker inden for samme juridiske person, og den juridiske person dermed er den samme. En virksomhed kan således stadig være omfattet af undtagelsesbestemmelsen, selvom den udskiller, opkøber eller frasælger forretningssteder som led i virksomhedens normale ekspansion. Nye juridiske personer vil derimod som udgangspunkt skulle undtages særskilt. Det gælder også, hvor stifteren eksempelvis er en undtagen fysisk eller juridisk person.

I nr. 1 foreslås som det første kriterium, at virksomheden inden for det seneste år skal have aflagt en årsrapport i henhold til lov om erhvervsdrivende virksomheders aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven). Årsrapporten skal være revideret af en statsautoriseret eller registreret revisor.

Det følger af årsregnskabslovens § 3, hvilke erhvervsdrivende virksomheder der skal aflægge årsrapport. Virksomheder, som ikke er forpligtet til at aflægge årsrapport efter årsregnskabsloven, kan kun undtages, hvis de alligevel aflægger en årsrapport. I så fald skal årsrapporten i det mindste følge reglerne for regnskabsklasse A i årsregnskabsloven, da årsrapporten ikke udelukkende skal anvendes til virksomhedens eget brug, jf. § 3, stk. 2, i årsregnskabsloven.

Øvrige erhvervsdrivende virksomheder skal aflægge årsrapport efter de regler, der gælder for den pågældende virksomhed i årsregnskabsloven. Årsrapporten skal altid være revideret for at opfylde kriteriet. Dette gælder også, selvom den f.eks. aflægges efter reglerne i regnskabsklasse A, hvor revision ellers ikke er påkrævet. Der er ikke krav om, at revisionspåtegningen ikke må indeholde forbehold eller supplerende oplysninger, men et eventuelt forbehold må ikke være så graverende, at det medfører, at der i realiteten ikke er foretaget revision. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis revisor ikke kan udtale sig om væsentlige dele af balancen, eller bogføringen har været meget mangelfuld.

For filialer af udenlandske selskaber gælder der i henhold til årsregnskabsloven særlige regler for indsendelse af årsrapporter. Filialen skal ikke selv aflægge årsrapport, men skal indsende den udenlandske virksomheds reviderede årsrapport. Årsrapport for en udenlandsk virksomhed, der henhører under lovgivningen i et EU-land eller et andet land, hvormed Fællesskabet har indgået aftale, kan indsendes i urevideret stand, hvis revision er undladt i overensstemmelse med den lovgivning, der gælder for virksomheden. Dette er imidlertid alene et offentliggørelseskrav efter 11. selskabsdirektiv om filialer. Kravet om revision i dette lovforslag har et andet sigte, nemlig at virksomhederne undtages fra nogle særlige krav med hensyn til indberetning af overtrædelser. Derfor er det et væsentligt krav for at blive undtaget, at årsrapporten er revideret, hvad enten der er tale om en årsrapport fra en dansk eller udenlandsk virksomhed, og hvad enten virksomheden i øvrigt er underkastet revisionspligt eller ej.

I nr. 2 foreslås som det andet kriterium, at virksomheden ikke inden for det seneste år må være straffet for væsentlige overtrædelser af skatte- eller afgiftslovgivningen.

Bestemmelsen omfatter straf for væsentlige overtrædelser af skatte- eller afgiftslovgivningen, som vedrører virksomhed, der er omfattet af loven, det vil sige virksomhed med detailsalg af fødevarer. Hvis skatte- eller afgiftslovovertrædelser vedrører virksomhed

somhed, som ikke direkte kan relateres til selve fødevarer salget, diskvalificeres virksomheden altså ikke fra at blive omfattet af undtagelsesbestemmelsen af denne grund. Eksempler på sådanne overtrædelser kan være forhold, der vedrører udlejningsvirksomhed eller anbringelse af overskudslikviditet i andre typer virksomhed med henblik på forrentning eller afkast.

I nr. 3 foreslås som det tredje kriterium, at virksomheden ikke inden for det seneste år må være straffet for mere end én væsentlig overtrædelse af fødevarerlovgivningen, for at virksomheden kan undtages fra indberetning til det i § 7 nævnte register. Hvis virksomheden har flere tilsynsenheder, reguleres forholdet af stk. 2.

Bestemmelsen omfatter kun straf for væsentlige overtrædelser af fødevarerlovgivningen, som vedrører virksomhed, der er omfattet af loven, det vil sige detailsalg af fødevarer. Hvis overtrædelsen vedrører virksomhed, som ikke direkte kan relateres til selve fødevarer salget, diskvalificeres virksomheden altså ikke fra at blive omfattet af undtagelsesbestemmelsen af denne grund.

Det er vigtigt, at der er sammenlignelighed mellem forskellige virksomheder. Det sikres under undtagelsesordningen ved, at der bruges tilsynsenheder som de benyttes i fødevarerlovgivningen som beregningsgrundlag.

Hvis virksomheden har flere tilsynsenheder, fremgår det af *stk. 2*, at virksomheden inden for det seneste år kan være straffet gennemsnitlig én gang pr. tilsynsenhed og stadig opfylde kriteriet i *stk. 1, nr. 3*. Virksomheden opfylder dog ikke kriteriet, hvis mere end 3 af overtrædelserne, som virksomheden er straffet for, inden for det seneste år relaterer sig til samme tilsynsenhed. I så fald udelukkes hele virksomheden fra undtagelsesbestemmelsen.

Ved en tilsynsenhed forstås et tilsynssted i en produktionsenhed under en bestemt virksomhed. Tilsynsenheder svarer til de tilsynssteder eller salgssteder, hvor der skal være ophængt en kontrolrapport efter fødevarerlovgivningen. Tilsynsenheder fastsættes administrativt af fødevarermyndigheden. Et forretningssted kan eksempelvis indeholde flere tilsynsenheder, f.eks. kan et supermarked have en viktualieafdeling, en bagerafdeling og en slagterafdeling.

Antallet af tilsynsenheder skal beregnes for virksomheden under ét, uanset hvor mange forretningssteder de er fordelt på. En virksomhed, der omfatter 3 forretningssteder med hver 2 tilsynsenheder, vil således inden for det seneste år kunne være straffet for i alt maksimalt 6 væsentlige overtrædelser af fødevarerlovgivningen og stadig opfylde kriteriet. Kriteriet er dog

ikke opfyldt, hvis mere end 3 af de 6 væsentlige overtrædelser, som virksomheden inden for det seneste år er straffet for, relaterer sig til den samme tilsynsenhed.

Både for så vidt angår *stk. 1, nr. 2 og 3*, skal der være tale om straf for væsentlige overtrædelser. Herved skal forstås, at bødeforelæg er vedtaget, eller der er faldet endelig dom. Ved væsentlige overtrædelser forstås de overtrædelser af skatte- og afgiftslovgivningen samt fødevarerlovgivningen, der fastsættes i medfør af § 7, *stk. 2*, det vil sige overtrædelser, der ville have resulteret i en indberetning til det i § 7 nævnte register, hvis virksomheden ikke var omfattet af undtagelsesbestemmelsen.

Det foreslås i *stk. 3*, at en statsautoriseret revisor, en registreret revisor eller en advokat én gang årligt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal indsende en erklæring, der bekræfter, at kriterierne i *stk. 1* er opfyldt. For så vidt angår kriterium nr. 1, kan den pågældende afgive en erklæring ud fra et objektivt konstaterbart kriterium. For så vidt angår kriterierne i nr. 2 og 3, kan erklæringen afgives på baggrund af en undersøgelse af virksomhedens bogføring m.v., undersøgelse af kontrolrapporter på internettet og en erklæring fra virksomhedens registrerede ledelse.

Det foreslås, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om erklæringens indhold og form, herunder frister for indsendelse samt at erklæringen skal indsendes elektronisk ved benyttelse af en digital eller en tilsvarende elektronisk signatur. Den anvendte signatur skal bl.a. give en tilfredsstillende sikkerhed for afsenders identitet.

Ved fastsættelsen af de nærmere regler påtænker Erhvervs- og Selskabsstyrelsen at tage udgangspunkt i det system, der allerede kendes fra lov om butikstid, hvor de butikker, der har en omsætning mellem p.t. 10,5 og 24,1 mio. kr. om året, kan holde åbent, hvis en registreret eller statsautoriseret revisor indsender en erklæring til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for butikken. Erklæringen kan kun indberettes ved brug af digital signatur.

Hvis en virksomhed ikke længere opfylder de beregningsmæssige betingelser for at være undtaget, hvilket konstateres ved den årlige indberetning, skal straf for væsentlige overtrædelser, som er begået herefter, indberettes til det i § 7 nævnte register. Så snart virksomheden atter opfylder kriterierne, kan den dog igen blive undtaget fra indberetning til registret.

Til § 9

Det foreslås i *stk. 1*, at indberetning til det i § 7 omhandlede register alene kan foretages af de myndigheder, der administrerer den i § 7, *stk. 1*, omhandlede

lovgivning. Indberetningen kan ske, når bøden er vedtaget, eller når myndigheden fra anklagemyndigheden har fået besked om, at der er faldet endelig dom.

En indberetning til registret er ikke en afgørelse, og den vil følgelig ikke kunne indbringes for Erhvervs- og Selskabsstyrelsen eller andre myndigheder.

Alene de indberettende myndigheder og anklagemyndigheden har adgang til registrets oplysninger. Efter lov om behandling af personoplysninger, skal behandling af oplysninger tilrettelægges således, at der foretages fornøden ajourføring af oplysningerne. Der skal endvidere foretages den fornødne kontrol for at sikre, at der ikke behandles urigtige eller vildledende oplysninger. Oplysninger, der viser sig urigtige eller vildledende, skal snarest muligt slettes eller berigtiges. Det fremgår endvidere af lov om behandling af personoplysninger, at indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

Efter *stk. 2* kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fastsætte de nærmere regler om indberetning, udlevering af oplysninger samt om den periode indberetninger skal forblive i registret. Registret vil indeholde oplysning om navn, CPR-nr., CVR-nr., adresse og identifikation af den pågældende straf. Af hensyn til at sikre ensartethed i registreringerne og modvirke risiko for vilkårlighed vil Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sørge for den fornødne ajourføring og kontrol af de registrerede oplysninger. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil skulle slette oplysninger, når disse ikke længere er nødvendige af hensyn til registrets formål. Det er hensigten, at oplysningerne forældes senest efter 5 år.

Der vil i bekendtgørelsen blive stillet særlige krav til registret med hensyn til at foretage en løbende ajourføring samt berigtigelse og sletning. Endvidere vil styrelsen fastsætte nærmere regler om, at oplysningerne i edb-registret ved udløb af frakendelsesperioden eller ved ophævelse af en frakendelse skal slettes i registret.

Forinden iværksættelse af registret vil Erhvervs- og Selskabsstyrelsen foretage anmeldelse til Datatilsynet i overensstemmelse med lov om behandling af personoplysninger.

Til § 10

I forslaget § 10 er der anført en række bortfaldsgrunde for indehaveren af et næringsbrev. Efter *stk. 1* bortfalder et næringsbrev, hvis næringsbrevindehaveren dør, en virksomhed ikke længere opfylder betin-

gelserne i § 4, stk. 2, eller indehaveren af næringsbrevet ikke betaler den i henhold til § 6 fastsatte årlige betaling. Konsekvensen af bortfald er som udgangspunkt, at virksomheden må ophøre straks, indtil forholdene er bragt i orden igen, jf. dog stk. 2-4.

Efter *stk. 2* kan et dødsbo eller en ægtefælle, der sidder i uskiftet bo, uden næringsbrev fortsætte afdødes virksomhed i op til et år efter dødsfaldet. I særlige tilfælde kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen forlænge fristen. Bestemmelsen svarer til en tilsvarende bestemmelse i lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

Efter forslaget § 4, stk. 2, opnår selskaber m.v. (juridiske personer) ret til et næringsbrev, hvis et medlem af ledelsen har bestået en prøve i henhold til § 4, stk. 1. Det er derfor også en naturlig følge, at et selskabs næringsbrev til tilknyttede forretningssteder bortfalder, hvis der ikke længere er et medlem af ledelsen, der har bestået en prøve eller har en godkendt erhvervsuddannelse. Det foreslås i *stk. 3*, at selskabet får 6 måneder til at gen erhverve næringsbrevet, hvis der er tale om, at medlemmet af ledelsen fratræder sin stilling, dør m.v.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, finder ikke anvendelse på personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der driver erhverv i henhold til denne lov ved lovens ikrafttræden, idet der for disse selskaber ikke er krav om prøveafleggelse, jf. § 13, stk. 3.

Det foreslås i *stk. 4*, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om frister for indbetaling, rykkerskrivelser m.v. og gebyr ved for sen indbetaling. Der vil bl.a. blive fastsat bestemmelse om, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, forinden næringsbrevet kan bortfalde, er pligtig til at udsende en påmindelse om den manglende betaling indeholdende en kort frist til at få bragt forholdet i orden. Der vil ligeledes blive fastsat bestemmelse om, at selvom næringsbrevet er bortfaldet på grund af manglende betaling, vil der kunne ske genoptagelse i registret, hvis det skyldige beløb betales.

Manglende benyttelse af næringsbrevet er ikke en bortfaldsgrund. Det foreslås derfor, at styrelsen kan fastsætte regler om, at næringsbreve, der ikke benyttes, kan stilles i bero, herunder at næringsbrevet kan genudleveres til vedkommende uden aflæggelse af den i § 4, stk. 1, nævnte prøve. Styrelsen kan fastsætte regler om, at der på tidspunktet for genudlevering af næringsbrevet i selskaber m.v. (juridiske personer) skal være et medlem af ledelsen, der har bestået prøven.

F. t. l. om næringsbrev til fødevarerbutikker

Til § 11

Der foreslås i § 11 en frakendelsesbestemmelse, som er opbygget efter samme principper som straffelovens almindelige retlighedsfrakendelsesregel i § 79. Bestemmelsen har imidlertid et videre anvendelsesområde end straffelovens § 79. Der stilles bl.a. ikke det strenge krav om nærliggende risiko for misbrug af hvervet, som det er tilfældet i straffelovens § 79, ligesom bestemmelsen finder anvendelse på juridiske personer. En tilsvarende bestemmelse findes i miljøbeskyttelseslovens § 110 b.

Bestemmelsen finder anvendelse på næringsbrevindehaverens virksomhed ved detailsalg af fødevarer, jf. § 1, stk. 1.

Det foreslås efter *stk. 1*, at retten til at udøve virksomhed i henhold til denne lov kan frakendes en person eller et selskab m.v. (juridiske personer) ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder væsentligt har overtrådt lovgivningen vedrørende skat og afgifter, fødevarer, arbejdsmiljøforhold eller brandsikkerhed. Frakendelsen kan begrænses til et enkelt forretningssted.

De i § 7 indeholdte oplysninger om væsentlige overtrædelser vil kunne danne grundlag for frakendelse. Det forudsættes i bestemmelsen, at de pågældende lovgivninger gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder væsentligt er overtrådt.

Hensigten er at kunne frakende retten til at drive næring i de tilfælde, hvor der er foregået systematiske overtrædelser af de love, som skal overholdes ved driften af en fødevarerbutik.

Skærpende omstændigheder kan f.eks. foreligge, hvis indehaveren af næringsbrevet for vindings skyld har overtrådt lovgivningen, eller hvis indehaveren to eller flere gange kort tid efter hinanden har overtrådt lovgivningen.

Det er en forudsætning for bestemmelsens anvendelighed, at frakendelsen sker i forbindelse med idømmelse af straf for væsentlig overtrædelse af de i § 7, stk. 1, nævnte lovgivninger. Under straffesagen vil der skulle nedlægges påstand om straf for overtrædelse af særlovgivningen og frakendelse af retten til at udøve virksomhed i henhold til loven.

Det er således en forudsætning for bestemmelsens anvendelighed, at den pågældende dømmes for strafbart forhold. Der forudsættes imidlertid ikke idømt straf af en bestemt størrelse, for at frakendelse kan ske.

Domstolen kan ved dens vurdering af, om frakendelse skal ske lade forseelsernes hyppighed, grovhed, varighed, sundhedsrisici samt de regelsæt, der er over-

trådt indgå. Det vil dog altid være overladt til rettens skøn, hvorvidt frakendelse i det konkrete tilfælde skal ske. I dette skøn vil bl.a. indgå det almindelige proportionalitetsprincip, hvorefter overtrædelsernes art og den tidsperiode, inden for hvilken de begås, skal stå i rimeligt forhold til den sanktion, der kan komme på tale. Endvidere må virksomhedens størrelse og karakter indgå i vurderingen.

Det foreslås i *stk. 2*, at der efter samme regel som i *stk. 1* kan ske frakendelse af retten til at være stifter af, direktør for eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab, en forening eller en fond, der driver virksomhed omfattet af denne lov. I modsat fald ville en frakendt person eksempelvis blot kunne fortsætte virksomheden som direktør i sit eget anpartsselskab.

Bestemmelsen omfatter alle selskaber med begrænset ansvar, hvoraf særligt aktieselskaber og anpartsselskaber har betydning; men den gælder også andre selskaber og foreninger, uanset under hvilken form de drives. Som eksempel på sådanne selskaber kan nævnes andelselskaber. Bestemmelsen omfatter endvidere fonde.

Det, der kan frakendes, er retten til at være stifter, direktør eller bestyrelsesmedlem. Derimod kan retten til på anden måde at have bestemmende indflydelse ikke frakendes. Der er ikke tale om et almindeligt næringsforbud, men kun retten til at drive virksomhed i henhold til denne lov, dvs. være i en fødevarer virksomheds øverste ansvarlige ledelse eller være stifter heraf. Personen vil kunne være almindelig ansat i en fødevarer virksomhed og vil kunne være i ledelse i andre selskaber, som ikke driver fødevarer virksomhed.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 3, fører Erhvervs- og Selskabsstyrelsen et register over personer og selskaber m.v. (juridiske personer), der er frakendt retten efter *stk. 2* og *3*. Registret er ikke offentligt tilgængeligt.

Frakendelsen sker i henhold til *stk. 3* på tid fra 1-5 år regnet fra endelig dom.

Det foreslås i *stk. 4*, at retten under behandlingen af de i *stk. 1* og *2* nævnte sager ved kendelse kan udelukke personen eller selskabet fra at udøve virksomheden, indtil sagen er endeligt afgjort. Det kan endvidere ved dommen i sagen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning. Bestemmelsen sigter til sager, hvor forholdet er så groft og åbenbart, at der - ligeledes af hensyn til de reale grunde, der ligger bag bestemmelsen - bør rejses krav om midlertidig frakendelse med henblik på at hindre den sigtede eller tiltalte i fortsat erhvervsudøvelse eller i at påbegynde ny virksomhed med deraf følgende risiko for yderligere misbrug. Det

er således kun i særlig grove tilfælde, at domstolene forventes at udnytte muligheden for at udelukke personen eller selskabet fra at udøve virksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort.

Til § 12

Det foreslås i *stk. 1*, at den, der driver virksomhed, som er omfattet af loven, uden at have næringsbrev i henhold til § 3, eller driver denne virksomhed efter at være frakendt retten hertil efter § 11, straffes med bøde. Af forslaget § 3, stk. 1, følger, at virksomheder, der driver erhverv, som er omfattet af lovens anvendelsesområde, skal have et næringsbrev. § 3, stk. 3, fastslår, at virksomhed i henhold til loven ikke må påbegyndes, før et næringsbrev er erhvervet. For virksomheder, der består ved lovens ikrafttræden, er der indsat en overgangsregel, hvorefter virksomheder, der driver erhverv ved lovens ikrafttræden, tildeles et næringsbrev, uden at have bestået den i § 4, stk. 1, omhandlede prøve.

Efter *stk. 2* kan straffen under skærpende omstændigheder eller i gentagelsestilfælde stige til fængsel indtil 4 måneder. Der tænkes her på tilfælde, hvor virksomheder vedblivende driver virksomhed omfattet af lovforslaget uden at have et næringsbrev. Endvidere må det betragtes som en skærpende omstændighed, at en person eller et selskab, der er frakendt næringsbrevet, fortsætter virksomheden.

I *stk. 3* foreslås, at der i forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelserne i forskrifterne.

I *stk. 4* gives der mulighed for at pålægge selskaber m.v. (juridiske personer) straf for overtrædelse af bestemmelsen.

Til § 13

Det foreslås i *stk. 1*, at loven skal træde i kraft den 1. juli 2005. Baggrunden for lovens ikrafttrædelsestidspunkt er, at der skal tilvejebringes mulighed for central edb-registrering af straf for væsentlige overtrædelser af den relevante særlovgivning, jf. forslaget §§ 7 og 9. Oplysninger i registret over overtrædelse af lovgivningen skal alene være tilgængelig for de myndigheder, der administrerer den lovgivning, som er omfattet af lovforslaget. På grund af oplysningernes karakter vil der ikke være offentlig adgang til registret. Opbygningen af edb-registret og den nødvendige sikkerhed, der skal være til stede, forventes at medføre, at projektet vil være af en sådan økonomisk størrelsesorden, at opgaven skal sendes i udbud.

Endvidere skal der tilvejebringes et offentligt tilgængeligt register, der indeholder oplysninger om

virksomheder, der har et næringsbrev, jf. § 2. Der skal derudover udarbejdes informationsmateriale om ordningen og orienteres herom i fagblade etc. Om registrenes oprettelse henvises til i bemærkningerne til § 2 stk. 1, og § 7, stk. 1.

I *stk. 2* foreslås, at økonomi- og erhvervsministeren kan bestemme, at dele af loven træder i kraft på et tidligere tidspunkt. Hjemmelsbestemmelsen vil bl.a. kunne bruges til at etablere det i § 2 omhandlede register. Herved kan virksomheder, der har næringsbrev, starte med indberetningen til registret, så registret indeholder oplysninger allerede fra lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

I *stk. 3* er der indsat en overgangsregel, hvorefter virksomheder, som ved lovens ikrafttræden driver erhverv, der er omfattet af lovens § 1, tildeles næringsbrev uden at opfylde kriterierne herfor i § 4. Et afgørende kriterium for om en virksomhed ved lovens ikrafttræden kan siges at drive erhverv, er, om virksomheden er registreret i CVR-registret eller i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens edb-informationssystem, når der er tale om virksomheder, der skal registreres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

En virksomhed vil stadig falde ind under overgangsreglen i *stk. 3*, selvom virksomheden eksempelvis efterfølgende omstrukturerer inden for en koncern, så længe det sker inden for samme juridiske person, og den juridiske person dermed er den samme. En virksomhed vil således stadig være omfattet af overgangsbestemmelsen, selvom den sammenlægges med en anden eksisterende virksomhed, udskilles, opkøber eller frasælger forretningssteder som led i virksomhedens normale ekspansion. Selvstændige juridiske personer vil derimod ikke kunne blive omfattet af overgangsreglen i § 13, stk. 3, medmindre de drev virksomhed i henhold til loven ved lovens ikrafttræden.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler om erhvervelse af næringsbrev. Der vil blive fastsat regler om, hvorledes igangværende virksomheder skal søge om et næringsbrev. Der vil bl.a. blive fastsat regler om, at ansøgning herom skal indgives til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden for en bestemt frist. Der vil endvidere i henhold til hjemmelsbestemmelsen i § 10, stk. 4, blive fastsat regler om virksomheder omfattet af overgangsreglen, der ikke benytter næringsbrevet i en periode.

I *stk. 4* indføres en bestemmelse om, at næringsbrevindehavere i de virksomheder, der eksisterer ved lovens ikrafttrædelse, skal betale 500 kr. for hvert forretningssted for at blive optaget i det i § 2 omhandlede register. Betalingen dækker omkostninger til etablering af ordningen.

I *stk. 5* foreslås indsat en revisionsbestemmelse, hvorefter loven tages op til revision i folketingsåret 2008/09. Det skal i den mellemliggende periode vurderes, om loven har haft de virkninger, som var tilsigtet.

Til § 14

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Til lovforslag nr. L 183. Skriftlig fremsættelse (17. marts 2004)

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om næringsbrev til fødevarerbutikker

(Lovforslag nr. L 183).

Der har i de senere år været stigende fokus på, at der i visse dele af detailhandelen med fødevarer sker systematiske overtrædelser af lovgivningen vedrørende skat og afgifter, fødevarer, arbejdsmiljø og brandsikkerhed. Selvom de myndigheder, der administrerer de nævnte særlovgivninger, hver på deres område har gjort og fortsat gør en indsats for at komme misbrug til livs, har et flertal af Folketingets partier pålagt regeringen at fremlægge et forslag til indførelse af næringsbrev til etablering og drift af fødevarerforretning samt om inddragelse af næringsbrev, såfremt der konstateres væsentlige overtrædelser af gældende lovgivning. Et tilsvarende lovforslag fremlægges for restaurationer.

Det udarbejdede lovforslag vedrørende fødevarerbutikker har to overordnede mål. Det ene er at sikre, at udøvere af erhvervet har det fornødne kendskab til de regelsæt, der regulerer området. Det andet er, at systematisk overtrædelse af forskellige af en række særlovgivninger ikke alene skal kunne sanktioneres hver for sig efter de respektive særlovgivninger, men tillige skal kunne medføre en samlet sanktion.

Lovforslaget foreslås at omfatte detalledet, det vil sige fødevarerbutikker, der sælger til forbrugere.

I de omfattede virksomheder foreslås ejeren af virksomheden at skulle have et næringsbrev for hvert forretningssted. Næringsbrevet erhverves ved, at ejeren af virksomheden (i selskaber et medlem af ledelsen) består en forholdsvis enkel prøve. Alle virksomheder, som eksisterer på lo-

vens ikrafttrædelsestidspunkt, erhverver dog næringsbrevet uden at gå til prøve. Det samme gør personer med visse nærmere fastsatte erhvervsuddannelser (bagere, slagtere, salgsassistenten m.fl.).

Relevante myndigheder får mulighed for at indberette væsentlige overtrædelser af visse nærmere fastsatte lovgivninger til et register hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, hvor overtrædelserne registreres under det enkelte næringsbrev. Virksomhedens væsentlige overtrædelser kan derved betragtes samlet i stedet for isoleret af de enkelte særmyndigheder. Derved kan der gribes ind overfor virksomheder, der gentagne gange laver væsentlige overtrædelser – også selvom overtrædelserne vedrører forskellige lovgivninger.

Når der gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder er sket overtrædelse af de nærmere fastsatte lovgivninger, kan indehaveren få frakendt næringsbrevet. Herudover er der mulighed for, at personer, som har fået frakendt næringsbrevet, også kan frakendes retten til at oprette eller indgå i ledelsen af en virksomhed, der skal have et næringsbrev.

De grundlæggende sanktioner i særlovgivningen fastholdes. Skattemyndighederne og fødevarermyndighederne mv. har altså fortsat de muligheder, de hidtil har haft, for at påtale og give bøder mv. for overtrædelser af deres egen lovgivning.

I tråd med regeringens "noget for noget" princip, foreslås det, at virksomheder "med orden i tingene" kan undtages fra ordningen. Betingelserne er, at virksomheden aflægger en revideret årsrapport efter årsregnskabsloven, ikke inden for det seneste år har begået væsentlige overtrædelser af skatte- eller afgiftslovgivningen, og inden for det seneste år højst har gennemsnitlig én væsentlig overtrædelse af fødevarerlovgivningen pr. tilsynsenhed. Om dette er opfyldt bekræftes

ved en revisor- eller advokaterklæring, og virksomheden undtages fra ordningen for et år ad gangen.

Der er i lovforslaget indsat en revisionsbestemmelse, hvorefter loven tages op til revision i folketingsåret 2008/09. Det skal i den mellem-

liggende periode vurderes, om loven har haft de virkninger, som var tilsigtet.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de bemærkninger, der ledsager det, skal jeg anbefale forslaget til Tingets velvillige behandling.